ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 10, 1910. Ն՝ 37

ՄԻԻԹԷՎԷՖՖԱԹ
ՄԻՍ ՖԼՕՐԸՆՍ ՆԱՅԹԻՆԿԷՅԼ
(1850-Է ՝ԼԸՆԱՆ ՖՕԼՕՒՐ-ՖԷ՝-Ը)

اوه‌داپر هفته‌لق غزته — درسعادتده بابل هاوسده — مدیر مسئول - صمویل ق. هاروتیونیان

ՇԵՐԱՆԻԹ
Սէնէլիսի 40 Ղրշ.
Ամերիգա իչիւն 2 Տօլ.
Ինկլիթերրա ,, 8 Շիլին
Մէմ. սարիէ ,, 10 Ֆրնգ.

Էլտէն նուսխէսի 40 փր.

Ի'լանաթ գըյմէթլէրի միւ'թէտիլ

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ԷՐՄԷՆԻՃԷ
ՎԷ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՅԱԹԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔՃԷ
ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

Միւ'դիլիթլեր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Մ. Մինասեան

Պայպըլ Հաուս,
Տէր ի Սա'ատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER

A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.

EDITORS H. M. ALLEN
H. S. BARNUM
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10

Single Copy 40 Paras

Advertising rates on application

ԱՓՕՍԹՕԼԻՔ ԻՆՍԹԻԹՈՒԹ
(ՃԷՆԱՌԷԱՆ Գ՝ՕԼԷՃ)

Մէքթէպիմիզաէ Ինկ., Էրմ., 'Օսմ., Ֆրանս., վէ Ռումմա (Ռում թալէպէ իչիւն) լիսանլարըյա ուլում ըֆէլսէֆիյէ, թապի'իյէ, ռիյազիյէ, հուգուզիյէ, թիւճճարիյէ վէ սա՝իրէ պիթթէարիս թալէպէ 'ալէ վէ 'ոռէլէ պիր թա'լիմաէ փէրվէրաէ էտիլիր։ Պախուսուս միւհթէրէմ էհալինին նազար ը տիգգաթընա 'արզ էտէրիզ քի,

1. Գ՝ՕԼԷՃ (Իտատի) գըսմընըն սօն իքի սէնէսի (եա՝նի Ճիւնեը վէ Սինեը սընըֆլարը) թալէպէսի, էսնան ը 'ասքէրիյէտ պուլունսա պիլէ, ՐՈՀԸ ը ՈԷԼՈՀ ՈԼԸՆՄԱՔ։

2. Միւնթէհիլէրինին տիպլոմալարը մէ'արիֆ ի-տարէսինտէն թաստիգ գելընը։

3. Մէզունլարըմըզ հիւքիւմէթճէ 7 սէնէլի մէքեաթիպի իտատիյէ ի բէսմիյէ միւնթէհիլէրինին քեաֆֆէի հուգուգ վէ իմթիյազաթընա 'այնիյէ մալիք տիրլէր։

4. 'Օսմանլը մէքեաթիպի 'ալիյէսինէ, եա՝նի մէքթէպի հուգուգ, թըպպիյէ վէ սա՝իրէ կիպի պիլճիւմլէ տարիւլֆինուն չու'պաթընա պէլ ԷՄԸԵՀՈՆ գապուլ օլունուրլար։

Թալէպէնին սըհհէթ վէ հե՝ն է ՈԷԼՈՓԸՆ ֆէվգէլատէ տիգգաթ վէ, իսաթալանան օլուրսա, մէքթէպին թապիպ մու'ալիմի թարաֆընտան մէճճանէն թէտավի էտիլիր։ Էէյլի թալէպէնին իւճրէթ ի սէնէվիյէսի 12 'Օսմ. լիրասը օլուպ, 7 լիրասը պէրվէճճէ է ֆէշին վէ 5ի Սբ. Ծնունդտա թահսիլ օլունուր։ Սէնէ ի թէտրիսիյէ Սեպտ. 2/15տէ պէտ էյլէր։ Զիյատէ մա'լիմաթ իչիւն Գ՝ՕՆԵԱՏԱ մէքթէպին տիրէքթօրը Վեր. Տօգ. Ա. Յ. Հայկազեանա միւրաճա'աթ էտիլմէլի տիր։ 6—8

ԱՄԷՐԻԳԱՆ ՕՂԼԱՆԼԱՐ ՄԷԿԹԷՊԻ 'ԱԼԻՍԻ ԹԱԼԱՍ

Մէքթէպիմիզին սէնէ ի թէտրիսիյէսի Սեպտ. 1/14 Զարշանպին կիւնիւ պաշլայաճագ տրր։ Սէնէվի իւճրէթ ի թա'ամիյէ վէ թէտրիսիյէ 10 լիրա ի 'Օսմ.ի տիր։ Մէքթէպին պէյաննամէսի վէ զիյատէ մա'լիւմաթ ալմագ իչիւն միւտիր ի մէքթէպ Վեր. Հ. Ֆ. Ուինկէյթէ միւրաճա'աթ օլունմալը տրր։ 5—5

ԱՏԱՆԱ ՕԹԷԼԻ

Գըպրըսըն Լարնագա իսքէլէսինտէ, տէնիզ քէնարընտա միւֆէլերրահ պիր մէվզը'տէ եէնի աչըմըշ պիր օթել օլուպ թէմիզլիք, բահաթլըգ վէ ուճուզլուգ ճիհէթլէրիյլէ հէվի եօլճուլարա եէնիտէն թավսիյէ օլունուր։ 1—2

ՏԻՆԻՆ ՄԷԹԱՆԷԹՊԱԽՇ ԳՈՒՎԱԼԷԹԻ
Տր. Ճորճ Ո-օշտըրն

1.

"Պէն խալգ էթտիմ, վէ պէն թաշլյաճաղըմ. պէն կէօթիւրէճէյիմ վէ պէն խէլաս էտէճէյիմ" Եա. 46. 4։

Տինին բուհը ինսանի իւզէրինտէքի հուգուզը ինսանլարըն հիւքմ ու գարարընա եախսա իսթիյար ու իրատէսինէ միւթէվագգըֆ տէյիլ տիրլէր։ Վագա՝ա ինսան իսթէրսէ, անլէրի բէտտ ու ինմալ էտէ պիլիր իսէ տէ, անճագ ճիսմանի 'ալէմին չէյլէրինի ինմալ էտէպիլտիյի կիպի պէօյլէ էտէպիլիր։ Պունը էտէ պիլիր, ամմա պու կիպի պիր ինին նէթիճէլէրինտէն գուրթուլամազ. քի պու պիր հալտէ ճիսմանի էօլիւմ տիկէր հալտէ իսէ բուհանի էօլիւմ տիր։

Պու գավանիյին ինսանլարճա խոշ եա նախոշ օլմասը ֆարգ էթմէզ. մատամ քի անլէր Ալլահն գանունլարը ասրլար, ինսան եա անլէրէ իթա՝աթ էթմէլի եա տա անլէրին ճէզասընը չէքմէլի տիր։ Հայաթըն գանունը իգթիզասընճա, պիզ էքմիյմիզի չալըշըպ չապայայարագ գազանմալըյզ։ Պու գանուն ինսանա խոշ կէլմէզ իսէ տէ, անտէն գուրթուլմանընն չարէսի եօգ տրր։ Տէյէրլի հիչ պիր չէյ եօգ տրր քի պիլա սա՝յ ու զայրէթ անը հասըլ էթմէքլիք միւ'քին օլսուն։ Ինսանա քէնտի

(Պագ սահիֆէ 883է)

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՄԻՑԷՅԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 10, 1910. Ե: 37

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԱՐ

ՈՒՖՈՒԳ
(ԼէՔԷբէբէ ՏայճէոՔ)

Ա՛ԶԷՒԷ՞ պէր Ա՛ՖԷՒԷ՞ ԾԷՎԷՒԷՔ օԸ-յօԸ. Լիպէրիա մէմլէքէթի միւսթագիլէսի Ուաշինկթընան մու'ավէնէթի մալիյէ, իտարիյէ վէ հիմայէթքեարանէյէ նա'իլ օլույօր։ Էվրօփա մաթպու'աթընդն պէյանընճա, զէնճիլէրին ճիւմհուրիյէթի՝ միւֆլիս, թէշքիլաթը չիրաղէսինատէն չԸդմԸչ վէ քէնտինէ մուգայեէտ օլամազ պիր հալէ կէլմիշ օլտԸղընտան, պիր Ամէրիգա ՄԸսԸրԸնա թահվիլ էտիլճէք տիր։ ԱմէրիգալԸլարԸն պու վէճհէ թէվսի'ի մէմալիք էթմէլէրինէ՝ Ա՛ֆրիգատա մէնաֆի'լէրի պուլունան էվրօփա տէվլէթլէրի թարաֆընտան հիչ պիր վէճհէ զայրի միւսա'իտ պիր նազար իլէ պագԸլմամազատա տԸր։ Ամէրիգանընդն պու մու'ամէլէսինէ նէ տէրէճէլէրէ գատար պիր թէվսի'ի մէմալիք մու'ամէլէսի նազարԸյէ պագԸլմազատա օլտԸղը, ԹայԸղընդն մու'ամէլէ ի մէզքիւրէյէ տա՛իր եազտԸղը պէնտին աթիտէքի փարչասընտան միւսթէպան օլուր.

«Մ. Ամէրիգա հիւքիւմէթի Լիպէրիա հիւքիւմէթինէ ճիւմհուրիյէթին ումուրը մալիյէ, 'ասքէրիյէ վէ զԸրա'իյէսի իլէ հուտուտ մէսէլէլէրինին եէնիտէն թանզիմ ու թէնսիգ իչինի տէր'իւհտէ էթմէք սուրէթիյլէ քէնտիսինէ եարտամ էթմէքլիյէ հազԸր վէ ամատէ օլտԸղընը պիլտիրմիշ տիր։

«Ամէրիգա հիւքիւմէթի Լօնտրա, Փարիս վէ Պէրլին գապինէլէրի իլէ տախի պու իչէ տա՛իր մուխապէրաթտա պուլունմԸշ օլուպ, Ուաշինկթընան թանզիմ վէ թէրթիպ էտիլմիշ օլան փլան մէզքիւր հիւքիւմէթլէրճէ գապուլ օլունմԸշ տԸր։ Մօնրօվիա գուվվէ ի իճրա՛իյէսի տախ ի Ամէրիգա փլանընդն տօլայը պէյան ը մէմնունիյէթ էթմէլի իսէ տէ, մէս"էլէնին թէֆէրրիւ'աթը թէսվիյէ օլունտԸղընտա Լիպէրիա մէպ'ուսան մէճլիսինին 'ադտ ը իհթիմա' էտէրէք պու թէտպիրի ըէամէն գապուլ վէ թասդիգ էթմէսի իգթիզա էտէճէք տիր, 'Այնի վագթտա օ Մ. Ամէրիգանընդն թավսիյէսի իւզէրինէ, Մ. Ամէրիգանընդն կէչէնէրտէ Լիպէրիայա կէօնտէրմիշ օլտԸղը գոմիսիօնընդն բէ՞իսի Մր. Ֆագնընրը Մ. Ամէրիգատա վէ Էվրօփատա Լիպէրիանընդն փօլիթիգա մէ՞մուրԸղընա թա'եին էթմիշ տիր։ Ըէ՞իս ի հիւքիւմէթ Թէֆթ Ֆրիւն, Լօեպ վէ չիւրէքեասընա, Լիպէրիա իչիւն պիր իսթիգրազ 'ադտ էթմէլէրինի թէքլիֆ էթմիշ վէ մէզքիւր գումիանեա մէնսուպիյինինտէն պիրիսի էլեէվմ Էվրօփատա պուլունուպ մէզքիւր իսթիգրազընդն թէֆէրրիւ'աթընը գարարլաշտԸրմազա չալԸշմազատա տԸր։ Իսթիգրազ պէլքի 400 պին լիրազԸդ օլաճագ, վէ պունա Ամէրիգա, ՖրանսԸզ վէ Ալման պանգալարը իչթիրաք էտէճէքլէր տիր։ Պու մէպլազ էվվէլպէ էվվէլ իքի Ինկիլիզ տէյնինին, քէզալիք տասխլի տէյնլէրին, վէ պիր թազԸմ տիւյունը ղայր ի միւնթազամանընդն տէֆ' ու թէսվիյէսի իչիւն գուլանԸլաճազ, վէ կէօմրիւք վարիտաթը իշպու եէնի տէյնին թէ՞տիյէսի իչիւն ըէհին տէյիւ կէօսթէրիլէճէք տիր։ Թէքլիֆ օլունտԸղընա կէօրէ, Մօնրօվիատաքի մալիյէ մէճլիսի պիր ԱմէրիգալԸնընդն իտարէսի ալթընտա իսթիգրազա 'ալադատար պուլունան մէմլէքէթլէրին մուրախխասալարընտան միւրէքքէպ օլաճագ տԸր։

«Ամէրիգա սահնէ ի սիյասիյաթընտա եէնի պիր տէվլէթին զուհուրը» տէյօր Տէյլ Մէյլ, «էօյլէ պիր թէպէտտիւլ տիր քի չու սոն 25 սէնէ զարֆընտա եալընԸզ Փորթ ԱրթհԸրը գապթ էտիլմէսի միւս-

թէսնա օլարադ, հիչ պիր վագը՛ա պունըն գատար թարիխ ի ինսանիյէ իճբա՞ի թէ՞սիր էթմէզ։ Պու իչտէ պիզ Մ. Բոզէվէլթին մահիրանէ թա՛լիմինին էսէրինի կէօրիւրիւզ։ Մ. Ամէրիգանըն Ամերիգատա զուհուրը հէր ճիհէթլէ մուհիմմ տիր։

«Պիրինճի տէֆ՛ա օլարադ Մ. Ամէրիգա նըսֆը քիւրէ ի չարգիտէ կէօրիւնմէքտէ, վէ Էսքի Տիւնեա մէսլէք վէ սիյասիյաթը իլէ սըգը թէմասա կէթիրիլմէքտէ տիր։ Ֆիլիփին ատալարը իլէ Հավայեան ատալարընըն Ամէրիգա մէմալիքինէ զամմ ու 'իլավէսի (քի Մ. Ամէրիգայա վաթանատան ուզագ իլք միւսթէմլէքեաթը վերմիչ տիր,) անլէրին Պահրը Մուհիթի Բէպիրտէքի մէկզ՛ինին թապի՛ի նէթիճէսի իտի։ Լաքին պու տէֆ՛ա անլէր տիկէր պիր դարա գըթ՛ա ի 'ազիմէսինէ, եա՛նի Էվրոփա միւրաղապէսինէ զայէթ սըգը սուրէթտէ 'ալագատար պուլունան պիր գըթ՛այա տախիլ օլմագատա տըրլար։ Ինկիլթէրրա, Իսփանեա, Ֆրանսա վէ Ալմանիանըն զարպ ի Ամերիգատա զաթէն մէնաֆի՛ի մախսուսէլէրի վար տըր։ Պունատան պէօյլէ պունլարըն ճէտվէլինէ Մ. Ամէրիգանըն իսմի տախի իտխալ էտիլմէքտէ տիր։ Պու էօյլէ պիր վագը՛ա տըր քի անը Ինկիլիզլեր քէմալ ը մէմնունիյէթլէ թէլագգը էթմէլի տիրլեր։ Հիչ պիր խուսուսմէթ Ինկիլթէրրայը պէօյիւք Ամերիգա ճիւմհուրիյէթինատէն այըրամազ։ Անըն լիսանը պիզիմ լիսանըմըզ, անըն միւ"էսէսաթը էսասէն պիզիմ միւ"էսէսաթըմըզ տըրլար։»

Ալմանիա զաղէթալարը Մ. Ամէրիգանըն Ամերիգատաքի մու'ամէլէսինատէն փէք օ գատար չէվգիլի չէթարէթլի սուրէթտէ պահա էթմէյօրլար։ Ֆուէնէ Զայտուն (Պէրլին) պու խուսուստա չէօյլէ իտարէ ի լիսան էտիյօր։

«Զէնճիլերէ մու'ավէնէթէ մախսուս օլան պու փլանըն խայրխահանէ պիր սա"իգատան նէչ"էթ էթմէմիչ օլտըզընը պէյան էթմէքլիյէ պիլէ հաճէթ եօգ տըր։ Ինթիմալ քի Ամերիգա սիյասէթչինասլարընըն զարպի Ամերիգատա պիր քէօմիւր մէրքէզի էլէ կէչիրմէքլիք խուսուսընտաքի էմէլլէրինին պու իչտէ պէօյիւք տախլ ու թէ"սիրի վար տըր։ Գոնկրէսէ թէվսի՛ի մէմալիք էթմէք խուսուսընտա աթրլան ատրմըն՝ պու զէնճի ճիւմհուրիյէթին պէյազլարընը հիւքմիւ ալթընտա պիր Մ. Ամէյալէթինէ թէհավվիւլիւ իլէ, վէ պէյազլարա պօլ պօլ մէնաֆի՛ թէ"մին էթմէքլէ նէթիճէլէնէճէյի իզահ էտիլիր էտիլմէզ, պիլճիւմլէ էյի ատէմլէր տինտարանէ պիր թէպէսիւմ իլէ Լիպէրիա նըն Մ. Ամերիգայա զամմ ու 'իլավէ օլունմասընը թասվիպ վէ թահսին էտէճէքլեր տիր։»

ՖԼՕՐԸՆՍ ՆԱՅԹԻՆԿԷՅԼ
(Հ. Մ. Ալէն)

ՊՈՒՆՏԱՆ իւչ հաֆթա էվվել Ֆլօրընս Նայթինկէյլին վէֆաթը խապէրինի վերտիք։ Միւշարիլէյհանըն թիմարճըլըգ սէն'աթը ճէտիտէ վէ նաֆի'ասընը բահպերլէրինտէն պիրիսի օլմասընա վէ միւշարիլէյհանըն հայաթընըն էն կէօզէ չարփան խըտմէթի Գրիրմ մուհարլպէսի զարֆընտա Տերիսա'ատէթտէ իֆա էտիմիչ պուլունմասընա պինա՞էն։ Էլպէթթէ զարիյունըմըզ անըն 'ամիպ թարիգ ի հայաթը հագգընտա պա'զը տէրէճէ մա'լիւմաթ ալմայը արզու էտէրլէր։

Միս Ֆրանսիս Տայըր նամընտա պիր Ամերիգալը գատըն ախիրէն Միս Նայթինկէյլին հայաթընըն պաչլըճա հալ ու քէյֆիյէթլէրինին փէք ա'լա պիր իճմալընը նէչր էթմիչ տիր։ Իչթէ պիզ աթիտէքի պէյանաթըմըզը պու պէնտէն խաթիրաճ էթմիչ իզ տիր։

Թիմարճընըն (Միս Նայնթինկէյլին) Լօնտրատա Սէյնթ Թամըս խասթախանէսի իթթիսալընտաքի խանէսինտէ հէյքէլթրաչլըղա 'ա՞իտ կիւզել պիր էսէր վար տըր։ Պու էսէր ուզուն պօյլու ինճէ տալան պիր գատընը 'ատի պիր թիմարճը լիպասը կէյիլի վէ պիր էլիյլէ թութմուչ օլտըզը պիր լամպանըն ըշըզընը տիկէր էլիյլէ սիփէրլէտիյի հալտէ, թէմսիլ էթմէքտէ տիր։ Մէգքիւր էսէրի եափմըշ օլան հէյքէլթրաչ Լօնկֆէլօնըն աթիտէքի էպեաթը իլէ մուխալիֆ գելմըշ տըր։

«Իչթէ չօլ սէֆալէթխանէտէ,
Պագ էլի լամպալը պիր խաթուն,
Զիֆիրի գարանլըգ իչինտէ
Օտատան օտայա կէզմէքտէ.
Պագ էպքէմ պիր խասթաի տիլխուն՝
Սա'ատէթ բույասըյլէ մէչհուն,
Տէօնիւյօր եէրինտէ փէք ահէսթէ
Բի էօփսիւն սայէ ի սիյանկիուն՝
Տիւչէրքէն տիվարլար իւսթիւնէ։»

Հիչ պիր բէմզ ու 'ալամէթ Միս Նայթինկէյլին տիւնեայա իֆա էթմիչ օլտըզը խըտմէթի անըն Իւսկիւտարատա խասթա գօղուչլարընտա կէճէ տէվրլէրինի իճբա էտէր իքէն գուլլանմըշ օլտըզը լամպանըն թըպգըսը օլան իչպու ուֆագ լամպատան տահա միւնասիպ սուրէթտէ թէմսիլ ու իրա՞է էթմէզ։ Օ՝ կէնճ չաղընտա պէօյիւք պիր սերվէթի վէ Ինկիլթէրրատա էմլաք ու 'ագարըն ինսանա պախչ էտէպիլտիյի պիլճիւմլէ ֆէվա՞իտ իճթիմա'իյէյի թէվերրիւս էյլէտի։ Կիւզել վէ կէօսթէրիչի պիր գատըն օլան վալիտէսի ֆուգարայա կէօսթէրտիյի ինսանիյէթքեարլըզը իլէ մէչհուր ի-

տի։ Էզվագ ը պիտի՛իյէյէ մալիք օլան փիէտերի գըզը-նա միւքէմմել վէ 'ամէլի պիր թա'լիմ վէրտի։ Միւ-չարիւէյհանընն մու"ախխարէն իճրա էյլէտիյի սէյեա-հաթլար տախի անըն 'ագլ ու զէքեավէթինի պիր գաթ տահա զէնկինլէնտիրտի։ Օ՝ Նիլ նէհրինին էն ուզագ մէնպա'լարընա գատար կիտէն իլք Ինկիլիզ գատընը օլտու։

Սէյեահաթլարընդն պիրիսի էսնասընտա Միս Նայթինկէյլ Բայն նէհրի իւզերինտէ քեա"ին Դայ-զերվէրթ միւ"էսէսէսինէ թէսատիւֆ էյլէտի։ Պու միւ"էսէսէ հէմ խասթախանէ հէմ տար իւլ 'աճէզէ, հէմ մէքթէպ ի սէնայի՝ վէ հէմ տէ գատընլարա մախսուս պիր իսլահխանէ իտի։ Անընն թէրթիպա-թը Միս Նայթինկէյլին էֆքեար ու թէսավվուրընա մուվաֆրդ կէլտի, վէ իւչ այ պիր տիւզիւյէ անընն իչինտէ գալարագ կէճէ թիմարճըսընն վէզա"իֆ ի միւչքիլէսինի իֆա էյլէտի։ Պա'տէհու Ինկիլթէր-բայա 'ավտէթ էտէրէք, թիմարճը գատընլարընն թա'լիմինէ մախսուս պիր մէքթէպ թէ"սիս էթտի։ Պու մէքթէպէ պիզզաթ քէնտիսի բիյասէթ էտիպ անընն մէսարիֆինի քէմալը սէխավէթլէ քէնտի քէ-սէսինտէն թէսվիյէ էյլէտի։

Կէրչի կէնճ վէ տինճ օլուպ, հէր քէսին հայրէթ ու իսթիհսանընա նա՛իլ իտիյսէ տէ, հիչ պիր ճա-զիպէ անը խասթա վէ միւզթարիպլէրին ի՛հթիյա-ճաթընա խըտմէթ էթմէքլիք սէվտասընտան վազ կէչիրմէյէ քեաֆի գուվվէթի հա՛իզ տէյիլ իտի։ Պինա'էն'ալէյհ 12 սէնէ Փարիսին խայրաթխանէ բահիպլէրինի թէտգիգ ու միւթալա'ա էտէրէք, վէ Ինկիլթէրրատան Մըսրա գատար պիլճիւմէ խաս-թախանէլէրին ուսուլլարընը թէֆթիշ էտէրէք, ղայէթ ֆա'ալ պիր 'էօմր կէչիրտի։ 1854տէ Գրբըմ մուհարեպէսի զուհուր էթտիյինտէ Միս Նայթին-կէյլ Լօնտրատա մա'լուլ գատընլարա մախսուս պիր միւ"էսէսէնին նազըրլըզը վազիֆէսինի իֆա էտի-յօր իտի։ Թամմ ֆուրսաթը կէլմիչ իտիյսէ տէ, Տէրիսա'ատէթտէ վէ Գրբըմտա էօլմէքտէ օլան չատրըսըզ 'ասքէրլէրէ գատըն թիմարճըլար կէօն-տէրմէքլիյի իլք տէֆ'ա թէսավվուր էտէն քէնտիսի օլմասը։ Պունըն չէրէֆի Լէյտի Մարիա Ֆօրէսթըրա 'ա՛իտ տիր։ Օ՝ պիլֆի՛իլ իւչ թիմարճը գատըն թուրթուպ Միս Նայթինկէյլէ պու հէյ"էթէ բիյասէթ էթմէսինի ըէճա էյլէտի։ Ինկիլթէրրանընն պիր պա-չընան օպիր պաչընա գատար հիւքիւմէթէ մու-'ավէնէթ թէքլիֆլէրի եաղմուր կիպի եաղտը։ Միս Նայթինկէյլ Իւսկիւտարա միւթէվէճճիհէն հարէ-բէքէթ էտինճէ, վուգու՝ պուլան նիւմայիշ ֆէվգ էլ'ատէ իտի, զիրա անընն սէրվէթի վէ իճթիմա'ի մէվզը'ի սէպէպի իլէ անընն պու խուսուսատաքի ֆէտաքեարլըզը տահա զիյատէ կէօզէ չարփըյօր ի-տի։ Միւչարիւէյհանընն 42 թիմարճը գատընն իլէ պիրլիքտէ Ֆրանսանընն իչինտէն սէյեահաթը տա"իմի պիր այգըշտան 'իպարէթ օլտու։ Օթէլճիլէր անլէր-տէն թա'ամ պէտէլի վէ օտա քիրասը ալմատըլար վէ խըտմէթքեարլար իւճրէթ ալմադտան իմթինա' էթտիլէր։

Խաթրտա թութուլմալը տըր քի, պու չէյ պունը-տան 56 սէնէ էվվէլ վուգու՝ պուլմուշ տըր, վէ մէզքիւր թէչէպպիւս Ֆէսավվուրը օ գատար զա-բիպ իտի քի, պա'զը տէրէճէ թէնգիտաթա տախի օղրատը։ Պա'զը ատէմլէր, Գատընլարընն 'ասքէրի պիր խասթախանէտէ թիմարճըլըզ էթմէլէրի զայր ի միւնասիպ տիր, տէյիւ տիւչիւնիւյօրլար իտի։ Սա"իրլէր իսէ՝ մէզպուրէ կէնճ գատընլարընն օ իչի տէր'իւհտէ էթմէք իչիւն քեաֆի տէրէճէտէ թէճ-բիպլէլերի եօգ տըր տէյիւ զանն էտիյօրլար իտի։

Պու ֆէտաքեար գատընլար Իւսկիւտարա եէ-թիչտիքլէրինտէ կէօրտիւքլէրի չէյլերտէն տօլայը զայէթլէ ֆիւթուր կէթիրմիչ օլմալը տըրլար։ Ա-տէմլէր հէր կէօնէ թէտարիքեաթտան մահրում խասթախանէլէրտէ 'ատէթա տավարլար կիպի եը-ղըլմըշլար իտի։ 1,200 քիչի ալաճագ պիր գօղուշա 2,000 քիչի սըգըշտըրըլմըշ օլտըզընտան, խըտմէթ-ճիլէր անլէրին արասընտա կիւճճալ կէզէպիլիյօր-լար իտի։ Նէ միւնասիպ թա'ամ, նէ 'իլաճ, նէ չամաշըր, նէ տէ գօգմուշ վէ խընճախընճ տօլմուշ տէհլիզլէրտէ թազէ հավա վար իտի։ Ֆարէլէր հէր թարաֆտա ճիրիտ օյնայօրլար իտի։ Իլք 6 այ զար-ֆընտա վէֆիյաթը միւթէվասսըթ մըգտարը գօլէրա 'իլէթ ի միւսթէվլիյէսինտէն էօլէնլէրտէն 0/0 60 զիյատէ իտի։ Իչթէ Միս Նայթինկէյլ վէ բէֆիգէլէրի պուլաշմագտան գօրգմայարագ, վէ քէնտիլէրին հուզուր ու իսթիրահաթընը նազար ը ի՛թիպարա ալմայարագ պու միւտիշ 'իլէթ եուվասընա կէլ-տիլէր։ Պիր հաֆթա իչինտէ անլէր պէօյիւք թէպ-տիլաթ մէյտանա կէթիրտիլէր։ Քէզալիք անլէր քիթապլար վէ էյլէնճէ վասրթալարը տախի թէտա-բիք էյլէտիլէր։ 'Ասքէրլէր իչիւն մէքթուպ եա-զարլար իտի, անլէրի քէնտիլէրին իւզերինտէ միւ-"էլիմ 'ամէլիյաթ իճրա օլունմասընա բազի օլմաղա գանտըրըրլար իտի, վէ էօլէնլէրին եաթագլարը պաչընտա տու'ա էտէրլէր իտի։ Պունլարընն հէփի-սի ատէմլէրին իւզերինտէ իճրա ի թէ"սիր էտէր ի-տի։ Միս Նայթինկէյլ քէնտիլէրին արասընտան կէ-չէր իքէն, անլէրին միւչարիւէյհանընն կէօլկէսինի էօփմէլէրի չա՛իրանէ պիր չէյ օլմայըպ, անճագ հա-գիգի պիր էմր ի վագը՝ իտի։ 21 այ սայքի թա-գաթ ը պէչէրիյէնին ֆէվգինտէ օլան պիր չալըշպ

չապալամատան սոնրա, Միս Նայթինկէյլ քէնտիսի չէտիտ պիր սրթմատան եաթաղա տիւշտիւ, վէ պու եիւզատէն տա՞իմի սուրէթատէ նամիզաճ հալատէ դալ-տը։ Եինէ տէ մուհարէպէ խիթամ պուլունճայա գատար օ Ինկիլթէրրայա 'ավատէթ էթմէքատէն իմ-թինա' էթտի։ Նի'մէթչինաս քիմսէլէր միւշարի-լէյհանդէն խրամէթլերինէ պիր նէվ' թաղտիր վէ միւքեաֆաթ օլմազ իւզրէ 30.000 Ինկ. լիրասը թօփլատըլար վէ պունա օրտուտա պուլունան հէր 'ասքէր քէնտիսինին պիր կիւնլիւք իւճրէթինի վէ-բերեք իյթիրաք էյլէտի։ Պու մէպլաղը միւշարիլէյ-հա քէնտիսի իչիւն գապուլ էթմէքատէն իսթինքեաֆ էյլէտի իսէ տէ, անը թիմարճըլարա վէ խասթա-խանէ խատէմէսինէ մախսուս պիր մէքթէպէ թախ-սիս էյլէտի։ Փէք օ գատար 'ումումի սուրէթատէ մա'բուճ տէյիլ իսէ տէ, Ֆլորընս Նայթինկէյլին մու"ախխարէն Ինկիլիզ հիւքիւմէթինէ իֆա էյլէ-տիյի խրամէթ Գրրըմ մուհարէպէսինատէ իֆա էյ-լէտիյի խրամէթատէն հաթթա տահա պէօյիւք իտի։ Միւշարիլէյհանդէն սա՝յ ու ղայրէթլերի սայէսինատէ հիւքիւմէթ սրհէյէ գօմիսիօնը թէչքիլ օլունտու, վէ պիւթիւն Ինկիլթէրրա մէմալիքի տախիլինատէ օրտու հայաթընդէն ահվալընը թէտգիգ էթմէք իւզ-րէ մէ"մուրլար թա'ելին օլունտու։ Պու վէճհէ թօփլանան մա'լիւմաթլար միւշարիլէյհայա 'արզ օ-լունտը, օ տախի լաղըմլարա, սու թէտարիքինէ վէ 'ալել'ումումի հրֆզ ը սրհէյէ տա՞իր պիր իսլահաթ փրօկրամը թէրթիպ էյլէտի։ Պու փրօկրամ Հինտիս-թանտա վէ սա՞իր եէրլերտէ զըշա հայաթընը քիւլ-լիյէն թէպտիլ էյլէտի։ Օ՝ իւք տէֆ'ա խաթատա թուլթուլարագ հապս էտիլմիշ օլան չօճուգլարը եօ-լա կէթիրմէք իչիւն տախի չալըշըպ չապալատը։

Նըսֆ 'ասրտան տահա զիյատէ պիր միւտտէթ-տէն պերի Միս Նայթինկէյլ 'ալիլ հալատէ պուլու-նույօր իտի, վէ 'էօմրիւնիւն չու սոն 20 սէնէլիք միւտտէթինատէ եաթաղընտան տըշարը չըգամազ ի-տի։ Եինէ տէ անը ֆիքրի պէրրադ իտի, վէ վէ-գայի' ի ճարիյէ ի եէվմիյէյի ղայրէթ մէրագ իլէ թա'-գիպ էտէր իտի։ Գրալիչա Վիգթօրիա վէ Գրալ Էտ-ուըրտ անա խուսուսի բիւթպէ վէ նիշանլար վէրտի-լէր։ 1897տէ Գրալիչա Վիգթօրիանը Յոբելեանը միւ-նասէպէթիյլէ Գրրըմ մուհարէպէսինատէ պուլունան պէրրի վէ պահրի զապիթանա իքրամէն պիր գի-յաֆէթ վէրիլմիշ վէ անլերտէն հէր պիրիսինէ օլ մուհարէպէ էնտասընտա խրամէթի ախլաֆ թարա-ֆընտան էն զիյատէ ուզուն միւտտէթ խայր իլէ եատ օլունճաղ պիր ատէմին իսմինի եազմասը բէճա օլունտը։ Ճէվապէն հէր պիրիսի Ֆլորընս Նայթինկէյլին իսմինի եազմասը։

Պիր Իրլանտալը բահիպէ «Միս Նայթինկէյլ հա՞նկի մէզհէպէ մէնսուպ իտի» սիւ՞ալը սորուլընճա, միւմաիլէյհ ճէվապէն «Օ մա՞էթթէ"էսսիւֆ զայէթ նատիր պիր մէզհէպէ, եա՞նի Էյի Սամարիալընընքինէ մէնսուպ իտի» տէմիշ տիր։ Օ՝ պիւ-ճիւմլէ ի՞թիզատաթ ը մէզհէպիյէյ միւսա՞ատէքեար իտիյսէ տէ, քէնտիսի չախսէն Անկլիգան քիլիսէսինէ մէնսուպ իտի։ Միւշարիլէյհանդէն ախլագ ու էվսա-ֆը պիր տօսթընը քէնտիսինէ վուզու՝ պուլան իիւ-"ալընա վէրտիյի աթիեէքի ճէվապատան փէք ա՞լա անլայչլըը, «Էկէր սիզէ հէփիսինի խապէր վէրէ-պիլսէմ, սիզ Ալլահընը հէր չէյի եափմըշ օլտըզընը վէ պէնիմ հիչ պիր չէյ եափմամըշ օլտուզմը ան-լարսընըզ։ Պէն չօգ չալըշըպ չապալատըմ, հէմ տէ փէք չօգ, իյթէ հէփիսի օ գատար, վէ Ալլահտան ասլա պիր չէյ էսիրկէմէտիմ,»

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՑԱԹ

ՏՈՒ'Ա ՍԱ'ԱԹԼԱՐԸ

«Էյ Փէտէր, էկէր իսթէրսէն պու քեասէյի պէնտէն կէչիր. լաքին պէնիմ իրատէթիմ տէ-յիլ անճագ սէնինքի օլսուն.» Ղուկ. 22. 42։

Ելոմրիուն թարիգի՝ ֆարգը մէնզիլէրտէն կէչէ-րէք, ախէր նամա'լիւմ պիր տիւնեանդն մէտիսէլի օլան մէզար զափուսընա գատար տէվամ էտէր, օ՝ տա՞իմա սէֆա վէ իսթիրահաթընն եէյիլ վէ տիւզ օվալարընտան միւրուր էթմէզ, իլա մուզլիմ ճէֆա տէրէլէրինտէն, զըլա ը մէվթլէ գա-բարմըշ տար կէչիալէրտէն վէ պուհրան սա՞աթլա-ըընդն գան թէր աէօքտիւրին Գէթսեմանի պաղչէ-սինտէն տէ կէչէր, վէ պու հալ չօգ տէֆ'ա ինսա-նդն նասիպի օլուր։ Պէլի, պու քեասէր վէ էլէմ մէնզիլէրի նէ գատար տա միւշքիլ կէչիսէլէր, հա-յաթ հասրէթիյլէ գալպի տա՞իմա նէպզան էտէն ինսան իլերի կիթմէք կէրէք տիր. զիրա պիզի ի-լերի սէվգ էտէն թալի'իմիզին սէտասը տըր։ Էօյլէ իսէ նէ էտէպիլիրիզ, 'էօմրիւն մէ"մուլին զայրի 'ատէմ ի մուվաֆֆագիյէթլերինէ նա՞սըլ զարը գո-յապիլիրիզ։

Էօյլէ ատէմլեր օլմուշ քի, պու Գօրտիան տիւ-յիւմիւնիւ անճագ գաթ' էթմէյի թէքլիֆ էթմիշ տիրլեր. մա'էթթէ"էսսիւֆ պա՞զըլարը տա պու վա-սըթայա միւրաճա՞աթ էտիպ, քեասէր վէ էլէմ պա-ըընը իւզերլերինտէն աթմագ իչիւն 'էօմրիւ չէ-քիլմէզ պիր եիւք հալինտէ իւզերլերինտէն աթմըշ տըրլար։ Հէր նէ գատար օ կիպիլերին 'ատէտի նիսպէթէն ազ իսէ տէ, եինէ տէ ֆըսգ ը ինսանի վէ իմանսըզըգ բուհլար իւզերինտէ ճինայէթլեր

իբրա էթիքճէ, օ կիպիլէր պուլունուբ վէ պուլունմազլար։ Լաքին եազըզ քի պու պիր չարէ օլմատըգտան մա'տա. հաթթա ինսան թապի'աթընդն տերուունինտէ մէվճուտ օլան եաշամագ արդուսընա մուղայիր տիր։ Պա'զը ատէմլէր տէ վար քի, քէտէր վէ էլէմին աշընտըրըճը թէ'սիրինտէն ազատ օլմագ իչիւն չարէ հալինտէ գայտսըզլըզը թավսիյէ էտիպ, ստոյիկլէրէ մախսուս գայդըսըզլըգ վա'ղ էտէրլէր։ Լաքին պու տախի վաճիպ օլտըղը կիպի քէտէրլէրէ գարշը պիր մանի'է օլամամըշ, եախատ անլէրին թէ'սիրաթընը թա'տիլ էտէմէմիշ տիր։ Շու հալտէ նէ՞ էթմէլի տիր։

Մատամ քի պու հալ վար վէ տէվամ էտէճէք տիր, ատէմին անճագ Իլահի 'ազիմ իրատէթէ թէսլիմ օլմագտան մա'տա պաշգա պիր չարէսի եօգ տըր։ Անընն էլլէրինտէն պիզէ կէլէն ճիւմլէ չէյլէրի մուհապպէթլէ գապուլ էտիպ, տա՞իմա «Լաքին պէնիմ իրատէթիմ տէյիլ, անճագ սէնինքի օլսուն» տու'ասընը թագտիմ էթմէլի իզ։ Վէ զաթէն հէր չէյ գատիր օլան պիր Ալլահա, Անընն ինսան ու մէրհամէթ, մուհապպէթ վէ 'ատալէթինէ իման էտէն պիր ֆէրտ պունտան պաշգա նէ՞ եափապիլիր։ Զաթէն թէֆէքքիւրաթը պաթրլէտէն վէ տինսիզլիք վէ քիւսթախլըգտան նէ՞ իսթիֆատէ էտիլիր։ Պիզիմ քէտէր վէ էլէմլէրիմիզէ պու սուրէթլէ պիր չարէ պուլապիլիր մի իզ. պու կիպի էֆքեար վէ աթվարտան գիյատէ 'ալի վէ իւմիտպախշ պիր թէսէլլի պուլապիլիր մի իզ։ Ալլահը ինքեար իլէ հայաթը ինքեար էթմիշ օլամայըզ, հէմ տէ Անընն 'ինայէթ ու մուհապպէթինէ կէօզ գափայարագ պիզիմ քէտէր վէ էլէմլէրիմիզի մէն' էթմիշ օլամայըզ։ Հէր պիր ճիտտի ֆէրտ զաթէն քէնտի տերուունինտէ քէնտի աղատ իրատէթինի բիզասրյա քէնտիսինտէն զիյատէ եիւքսէք վէ 'ալի պիր Իրատէթէ թէսլիմ էթմէք իչիւն մուղավէմէթ էտիլմէզ պիր ինթիյաճը բուէի հիսս էյէտիյինի պիլմէ՞զ մի։ Եիւքսէք վէ գատիր Պիրինտէն մուա'վէնէթ պէքլէմէքլիք հիսս ի թապի'ի վէ տախիլիսինի նա՞սըլ ինքեար էտէպիլիրիզ։ Պու խուսուս պիզիմ տախի քէտէր վէ էլէմլէրիմիզի պաշգա մի՞թէմէտ, չէֆիդ վէ մէրհամէթլի պիր զալպին հուղուրընտա տչմագ իչիւն օլան չօլ բուէի չէտիտ արզու՝ մահիյէթիմիզին տերինլէրինտէ օլան պէօյիւք պիր գուվվէթէ մէրպութ օլմագլըգ անլայըշը օլմագսըզըն նա՞սըլ թէֆսիր օլունուբ։ Պու ինսանի թապի'աթըմըզըն զա'աֆիյէթինին պիր թալէպի տիր։ Օ պիզի սէֆիլ վէ զէվալը էթմէքտէն իսէ, պիզի տանա 'ալի պիր հիմայէյէ մա'բուզ գըլար։ Զաթէն պիւթիւն տիւնեանընն մէչագդաթ վէ թէ'ատատի չէքէնլէրինին եալընըզ միսալը օլոն վէ էն չօգ մէչագդաթ կէօրէն Զաթ նա՞սըլ մու'ամէլէ էթտի։ Օ տա քէնտի քէնտինի փէտէրանէ էլլէրէ թէսլիմ էթմէտի մի։ Անընն տու'ասը, ա՜հ, Գեթսեմանինին միւտհիշ ու մուզլիմ լէյլինտէ աղըր զահմէթ վէ սըգընթը ալթընտա էլէմլէրին եագընը աթէչի իչինտէն, պուխուրտանտան չըգան տիւման կիպի եիւքսէլէն տու'ասը, նէ՞ գատար տիլսուզ վէ 'ալի վէ 'այնի զէմանտա նէ՞ գատար թէսէլլիպախշ վէ իւմիտ վերիճի իտի։ Էվվէ՞թ, Օ ճիւմլէ մէչագդաթ չէքէնլէրին տու'ա ի իմթիսալը տըր։ «Էյ Փէտէր, էկէր իսթէրիսէն պու քեասէյի պէնտէն կէչիր, լաքին պէնիմ իրատէթիմ տէյիլ, անճագ սէնինքի օլսուն»։ Էյ մաղմում վէ միւքէտտէր, իչթէ տու'ան պու տըր, սէնին պու թալէպին թուբթուչան բուէրընը իւզերինէ սէմավի թէսէլլինին միւֆերրիհ չիլերինի տամլատտաճագ, վէ Գեթսեմանի կէճէսինտէն սէնին զահմէթտիտէ բուէրընը թէճէլլի տաղընա թերգի՝ էտէճէք տիր։ 'Էօմրիւնիւն ճիւմլէ մէ՞մուլին զայրի ահվալընտա վէ քէտերլէրինտէ պէօյլէ տու'ա էյլէ։ Սիզ տախի էյ սէլամէթ, զանիլիք, մէսէրրէթ ու սա'ատէթտէ սաքին օլանլար, էկէր հադիզաթէն 'էօմրիւն մահզուզիյէթլէրինի կէօնլէնմէք վէ անլէր պիր կիւն ֆիրար էտէն կէօլկէ կիպի էլլէրինիզտէն գաչըդլարընտա, միւքէտտէր վէ մէ՞յուս օլմամագ իսթէրսէնիզ, սիզ տէ պէօյլէ տու'ա էտինիզ։

Լաքին պէն, էյ չէֆիդ Փէտէր, 'էօմրիւմիւն հէր կիւնիւ սէնին պիփայան մուհապպէթինին պիր տելիլի օլտըղընա ինանան պէն զուլըն Սանա պաշգա նէ՞ տու'ա 'արզ էտէյիմ։ Տէրտ վէ էլէմիմտէ Սէնտէն պաշգա քիմէ՞ իլթիճա էտէյիմ։ Խա՞յր, չօգ քէրրէ զիյանը օլանը արզու էտէն պու իրատէթ վէ արզուլարըմա էնինիյէթ էտէմէմ։ 'Էօմրիւմտէ չօգ քէրրէ աթմըշ օլտըղըմ եանլըշ ատըմլարը՞ղա էքսէրիա թալէպ էթմէսինի պիլէ պիլմէտիյիմի վէ էյի եէրինէ՝ քէօթիւյիւ, ֆա՞իտէլի եէրինէ՝ պէնիմ իչիւն զիյանը օլանը ինթիխապ էթմիշ օլտըղըմը անլամըշըմ։ Իմտի պանա ինսան օլունմըշ օլան հուրր իրատէթիմէ՝ իրատէթիմի, զալպիմի վէ բուէնըմը տա Սանա թէսլիմ էթսէմ, վէ պէնիմ իչիւն տա՞իմա Սէնին իրատէթինի թալէպ էթսէմ էն պէօյիւք 'ագլըլըգ էթմիշ օլմա՞զ մը իմ։

ՏՈՒ'ԱՔԵԱՐ

ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԷՐԻ

ՏՈՒՐՊԻՆԻՆ ԲԷՆՏԻ ԵԱՓՏՐ

Իքի սէնէ մուդատէմ Պոչ Ո-ըրը ճէրիտէսի-նին զարիյուանը՝ Գաթէյճ Կրուվը, Ուիսգանսըն, վէ 'իլմ ի հէյ"էթէ 'ազիմ մուհապպէթի օլուպ քէնտի մէսա'ի ի զաթիյէսիյէ պիր նէճմ ի քիսուտար (գույրուգլը եըլտըզ) քէչֆ էթմիչ օլան Ճոն Ի. Մէլիչ նամընտա պիր չօճուգ հագգընտա օգումըզ օլմալը տըրլար։ Պու գույրուգլը եըլտըզ չիմտի անըն իսմիյլէ եատ օլունմագտա տըր, վէ մէրգում իճրա էթմիչ օլտըզը պու քէչֆ իչիւն Գանատա, Մ. Ամէրիգա վէ Մէքսիգո 'իլմ ի հէյ"էթ ճէմ'իյէթլէրի թարաֆընտան մէտալեալարա նա"իլ օլտու։ Կէնճ Մէլիչ եագընլարտա մէֆրէթ պիր տուրպին ի'մալ էտէրէք զիյատէսիյլէ քէսպ ի իշթիհար էյլէտի։ Զաթէն վասըթասըյլա քէնտի նամընը համիլ օլան գույրուգլը եըլտըզը քէչֆ էյլէմիչ օլտըզը ալթը փարմագ գուլթրունտաքի տուրպինի՝ պիզզաթ քէնտիսի ի'մալ էյլէմիչ իտի։ Օ 'իլմ ի"հէյ"էթ թէթէպպիւ'աթ վէ թէհարրիյաթընտա պիր նամը պիւլէնտ գազանմագ իչիւն չօգ արզուքէչ իտի իսէ տէ, հազըր պիր տուրպին սաթուն ալաճագ գատար փարասը եօգ իտի։ Օ թէրէտտիւտ էթմէտի, պիր տուրպին ի'մալընա գարար վէրիպ, հէմ տախի մուվաֆֆագ օլտու։ Վէ իշթէ օլ նէճմ ի քիսուտարը քէչֆ իլէ էպէտի պիր չէօհրէթ ու չան գազանմասը պունտան սօնրա վուգու' պուլտը։

Պիր ազ սօնրա պու ալթը փարմագլըգ տուրպին մաթլուպ մագսէտէ քիֆայէթ էթմէտի. լաքին օ հալա տահա պէօյիւյիւնիւ սաթուն ալաճագ գատար իդթիտարը մալիյէ մալիք տէյիլ իտի։ Պիրինճիսինէ օլտըզը կիպի պու իքինճի իչիւն տախի պիզզաթ պիր եէնիսինի եափմագա գարար վէրտի։ Պու սօնրաքինի տահա եագընտա իքմալ էթմիչ տիր, վէ օն ալթը պուչուգ փարմագ գուլթրընտա պիր ճամ 'ատէսէյի միւհթէվի տիր։ Ուիսգանսըն հէյ"էթչինասանը անը թէճրիպէ էթմիչ օլարագ, անըն, էմսալը արասընտա, պիրինճիլէրտէն օլտըզընա չէհատէթ էտիյօրլար։ Պու ալէթ թամմ Ուիսգանսըն տարիլգիլունունընը, Ուօշպըրն բուսատխանէսինտէ պուլունան տուրպինին պէօյիւքիւյիւնտէ տիր։ Պու միսիլու պիր ալէթ ֆապրիգատան սաթուն ալընսայը, 2,400 թալէր կէրէք օլաճագ իտի, լաքին Մր. Մէլիչ սապը իլէ չալըշըպ հէր պիր դըսմընը իթմամ էյլէտի, քէրէսթէսի իչիւն անճագ էլլի թալէր մասրաֆ օլտու։ Մէլիչ 'իլմ ի հէյ"էթտէ իսթիսաստա տէվամ էտէճէք վէ տուրպին ի'մալընը տա իհմալ էթմէյէճէք տիր։ Տօսթլարընտան պիրի անըն իչի հագգընտա չէօյլէ տէյօր։

Օ, միւտավէմէթին չիմտիյէ գատար պիր չօճուգ իւզէրինտէ կէօրէ կէլտիյիմ էն էյի միսալը տըր։ Պիր տէֆ'ա պիր չէյի եափմագա գարար վէրիրսէ, ասլա մէյ"ուս օլմազ։ Պօրճ էթմէքտէն չէքինիր, եօդսա քէնտինէ իշթիրաքը հիսս կէօսթէրէն տօսթլարընը մու'ավէնէթիյլէ վագթընտա պէօյիւք պիր 'ատէսէ սաթուն ալապիլիր իտի, ամմա պէօյլէ պիր չէյէ գաթ'իյէն բազի օլմազ իտի։ Օ հիչ պիր քիմսէյէ մէտեուն օլմայարագ, անճագ զայրէթ իլէ պու պէօյիւք տուրպինի ի'մալ էթմէքտէն մահզուզ օլուր իտի։ Քէզալիք օ քէնտի իշչերինտէ իհթիյաթը վէ նամուսը տըր. զիրա պու ալէթի պիլ իթմամ թէրթիպ վէ թէճրիպէ էտէրէք մուվաֆֆագիյէթինէ էմնիյէթ հասլ էտէնէ գատար՝ պու թէճրիպէյի պիր քիմսէ պիլմէտի։ Օ Հալէ գույրուգլըսը հագգընտա թէզիգաթընը իթմամ էթտիքտէն սօնրա, տահա պէօյիւք պիր տուրպին եափարագ 'իլմ ի հէյ"էթին հուտուտընը թէվսի' էթմէքլիյէ մէտար օլաճաղընը մէ'մուլ էտիյօր։»

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ԹԱ'ԼԻՄ ՈՒ ԹԷՐՊԻՑԷՑԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ԳՈՒՎՎԷԹԼԷՐԻՆ ՊԻՐԼԷՇՏԻՐԻԼՄԷՍԻ

(Մ. Մէնոսէան)

(Մ. Ըդ.ը Էրզրում Վիլայէթինդէկի Դէֆթէրլէրի Նազիրը)

6.

Միացեալը պիրէր մէքթէպլէ մալիք պուլունտը-ղը իքի գարիյէտէ Ազգանուէր տախի գըզլար մէք-թէպլինին էմր իտարէսինի տէր'իւհտէ էյլէմիչ տիր։ Պունլար Հիթօզ վէ Օհնի գարիյէլէրի տիր։ Լաքին պուրատա տախի Ազգանուէրին այրը պաշընա իյլէ-մէսի մա'նասըզ օլուպ, օղլանլար վէ գըզլարա մախ-սուս մէքթէպլէրին 'այնի իտարէ թահթընտա պիր-լէչմէլէրինտէն իսթիհսալ օլունաճագ ֆա'իտէլէր գատար թա'լիմ ու թէրպիյէճէ ֆա'իտէ վէրմէզլէր՝ Ագալլի օղլան վէ գըզլարընը էն աչաղը սընֆլարը-նը պիրլէչտիրէրէք անլէրին էմր ի իտարէսինի պիր մու'ալիմէյէ իհալէ էթմէքլիյին նէ տէրէճէլէրտէ մուհիմմ օլաբըզընը զաթէն պալատէ իզահ էյլէտիմ, անճագ քի պու մու'ալիմէ քէնտի չակիրտլէրինի թանըյան վէ անլէրտէն թանըլան օլմալը, անլէրին վալիտէլէրինէ վէ ֆամիլեաճա անվալընա աչինա

մալը, վէ հէր պիրինին էմր ի թա'լիմ ու թէրպի-յէսինի անա կէօրէ իճրա էթմէլի տիր, վէ 'ալէլ խուսուս քէնտի թապի'աթը իլէ, քէնտինին չալ-սի միսալի իլէ քէնտինին մահրէմանէ, խուսուսի միւսահէպէլերիյլէ, անլէրին գօլայճա միւթէ"էսիր օլան հայաթլարընտա ախլաղը համիտէ էսասլարը-նը վազ' էյլէմէլի տիր։ Թա'լիմ ու թէրպիյէնին իշ-պու մուգթազիյաթը պիզի այրը մէքթէպլէրէ մալիք օլմաղա տէյիլ, անճաղ օղլանլարա վէ գըզլարա մախսուս միւթթէհիտ մէքթէպ ի իպթիտա"իյէլերէ մալիք օլմագլըղա մէճպուր էտէր։ Վէ օղլանլար իլէ գըզլարը պիրլիքտէ թա'լիմ օլունաըզլարը իպ-թիտա"ի մէքթէպլէրէ մալիք օլմագ իչիւն էն եիւք-սէք սընֆլարտաքի թալէպէ վէ թալիպաթը ահվալ ը մահալլիյէյէ կէօրէ, թէֆրիդ էթմէքլէ պէրապէր Միացեալ վէ Ազգանուէր կիպի մէ'արիֆ գուվվէ-թինին պիրլէշմէլերի մուգթազի տիր։

Տիկէր պիր նօգթա ի նազարտան տախի Մի-ացեալը վէ Ազգանուէրին այրը պաշլարընա իշ-լէմէլերի գապիլի թէնգիտ տիր։ Պիզիմ թա'լիմ ու թէրպիյէյէ մախսուս իսլահաթը իլք ատըմընը՝ ան-ճաղ չիմտիքի թէրպիյէ ի աթֆալ ուսուլընա վէ մուգթազիյաթ ը մահալլիյէյէ թէվֆիգան թանզիմ էտիլմիշ մէքթէպ փրօկրամլարընը մէվզը'ի իճրայա մուգթէտիր մու'ալիմ վէ մու'ալիմէլերէ մալիք օլ-ատուղումը զէման աթապիլիրիզ։ Իմտի տարիւլ-մու'ալիմին պիզիմ մէ'արիֆէ էն միւսթա'ճէլ իհ-թիյաճաթըմըզտան պիրիսի տիր։ Վէ տարիւլ մու-'ալիմին տէմէքլէ եալընըզ էրքէքլէրտէն միւնթէ-խապ կէնճլէրի մու'ալիմիյէ հազըրլայան պիր միւ-"էսէսէ անլամաղ իզ, անճաղ վէ 'ալէլ խուսուս նիսա թա'իֆէսինտէն մու'ալիմէլիյէ էն գիյատէ իսթի'տատ կէօսթէրէնլերի օլ մէս"ուլիյէթի իչէ հազըրլայան պիր միւ"էսէսէ անլամալը իզ։ Հէր միւթէմէտտին մէմլէքէթտէ մէքեաթիպի 'ումու-միյէ մու'ալիմլերինին գըսմ ը ա'զամը գատընլարտան միւրէքքէպ տիր։ Հիչ չիւպհէ եօգ տըր քի նիսա թա'իֆէսինին թէր ու թազէ չակիրտլերին բուհ վէ հայաթընը էմր ի թէրպիյէսինտէքի թապի'ի միւնասէպաթ ը ֆէվգէլ'ատէսի պիր տէֆ'ա անլա-չըլընճա վէ ահվալը մահալլիյէ մու'ալիմէլերին իֆա ի վազիֆէ էթմէլերինէ տահա միւսա'իտ օլունճա պիզիմ միլի մէքթէպլէրիմիզտէ տախի 'այնի չէյ վազ' օլաճաղ տըր։ Զաթէն հէր թարաֆտա մուգ-թէտիրէ մու'ալիմէլերին գըթլըզը հիւքմ սիւր-մէքտէ տիր։

Միացեալ չիրքէթի տար իւլ մու'ալիմինին իշ-պու միսթա'ճէլ լիւզումընը հիսս էտէրէք Սանա-սարեան Վարժարանը իլէ պիրլիքտէ պիր տարիւլ-մու'ալիմուն թէ"սիսինէ վէ անտէ ֆէննի զըրա'-թա մախսուս վասի' պիր տա'իրէ աչմագլըղա զա-թէն գարար վէրմիշ տիր։ Տարիւլ մու'ալիմունին փրօկրամը վէ էսասի գանուննամէսի թանզիմ վէ թաստիգ օլունմագ իւզրէ Տէրիսա'ատէթտէ Սա-նասարեան միւթէվէլլիւէր մէճլիսի իլէ Միացեալ իտարէ մէճլիսինէ իրսալ էտիլմիշ տիր։ Փէք իհ-թիմալ քի պու թահրիրաթ նէյր օլունընճայա գա-տար տարիւլ մու'ալիմունին քիչատը պէյանանամէ-սի ըէսմէն նէյր էտիլմիշ օլուր։ Տարիւլ մու'ալի-մուն նիսա թա'իֆէսինէ տախի աչըզ պուլունաճաղ տըր։ Լաքին զայէթլէ չայան ը էսէֆ տիր քի մու-'ալիմլէրէ մախսուս ուսուլ ը իտարէ ի պէյթիյէնին էլ իչինին, պիչիպ տիքմէնին, չօճուղ պէսլէմէնին մուհիմմ տէրսլէրինի պիլֆի'իլ վէրմէքլիք իչիւն մաթլուպ պիւտճէյի թէտարիք էտէն եօգ տըր։ Սանասարեան Վարժարանը 'իլմ ի բուհա վէ թէր-պիյէ ի աթֆալ մախսուս տէրսլէրի վէրմէքլիյի տէր'իւհտէ էտիյօր։ Միացեալ չիրքէթի ֆէննի զը-բա'թա մախսուս զըսմէն մէսարիֆինի թէտարիք էտէպիլիր իսէ տէ, փրօկրամտա մու'ալիմլէր հա-զըրլամաղլըղա թախսիս օլունմըշ 'ամէլի տէրսլէր քեաղըտ իւզէրինտէ հալա էօլիւ հարֆ մաղամընտա գալըյօր։ Հալպու քի մէվսուզ մէնպա'տան անլա-տըղըմա կէօրէ, Ազգանուէր Հայուհեաց Էրզրումտա սէնէվի 350 լիրայա գատար պիւտճէլի պիր տարիւլմու'ալիմաթ թէ"սիսինէ գարար վէրմիշ տիր, փրօկրամը թանզիմ վէ թաստիգ օլունմագ իւզրէ Տէրիսա'ատէթէ իրսալ էտիլմիշ տիր։ Էօ-նիւմիւզտէքի սէնէ ի թէտրիսիյէտէ անը մէվզը'ի իճրայա պաշլայաճաղ տըր։

Մէ'արիֆին հայաթի մէնաֆի'ի նամընա պու կիպի պիւսպիւթիւն զայր ի քեաֆի վէ ֆագիր միլլէթիմիզին ագչէսինի մագսէտէ զայր ի մուվա-ֆըզ պիր իսթիգամէթտէ իսրաֆ էթմէքլիյէ մահ-քիւմ պիր թէրթիպէ գարչը պիւթիւն գուվվէթիմ-լէ փրօթէսթօ էտէրիմ։ Ազգանուէր չիրքէթինին 'իլմ ի բուհա վէ թէրպիյէ ի աթֆալ ֆէննինէ ա-գալլի պիր տէրէճէյէ գատար աչինա, էլ իչլերինին ֆէննի տիւսթուր ու էսասլարընա վագֆ վէ միւ-մարէսէլերի եուրթմըշ, ուսուլ ը իտարէ ի պէյթի-յէնին իճապ էթտիյի ֆէննլերին թաթպիգաթընտա մահիրէ գա՞չ մու'ալիմէսի վար տըր քի տարիւլ մու'ալիմաթընը էմր ի իտարէսինի պունլարա թէս-լիմ ու իհալէ էտէպիլսին։ Պիւթիւն մէմալիք ի չա-հանէտէ պու կիպի խուսուսի իդթիտարը հա'իզ գա՞չ մու'ալիմէ վար տըր։ 'Ամէպա պէր պանէ պիլէ պուլունմա՞ր մը։ Հաթթա էրքէքլէր արասընտա պիլէ տարիւլֆիւնունլարտան չըգմա փէք աղ քիմ-

սելեր վար տրբ քի 'իլմ ի բուհ վէ թէրպիյէ ի աթ-
ֆալ տէրպէրինէ տախի տեվամ էթմիշ օլսունլար։
Վէ Ազգանուէրին հէյ"էթ ի իտարէսի էտէպիյաթճա
քէսպ ի չօհրէթ էթմիշ պիր իքի խանըմ գըզլարը
էրզրումա կէօնտէրմէքլէ պիր տար իւլ մու'ալլիմաթ
թէ"սիս էտէպիլէճէյինի զանն էտի'յօր մը։ Ֆիլ-
հագիգա պու կիպի պիր ֆիքր չայան ը իսթիհգա
օլուպ, իւմիտլէրի պօչա չըգարաճագ վահի պիր
կէօսթէրիշճիլիք տիր։ Խայրը։ Ազգանուէր միւս-
թագիլէն էրզրումատա պիր տար իւլ մու'ալլիմաթ
թէ"սիսինէ մուգթէտիր տէյիլ տիր։ Քէնտիսինին
էմրինէ թապի' օլան 'ազլի դուվվէթլէրէ ասլա մա-
լիք տէյիլ տիր։ Սանասարեանը մու'ալլիմէրինատէն
պա'զրլարընը արթիյէ վագթլարընատան իսթիֆատէ
էտէրէք, լայզրլը պիր տար իւլ մու'ալլիմաթա մա-
լիք օլմագլըգ իմքանսըզ տըր։ Ազգանուէր էկէր
թաչրա գըզլարընը թա'լիմ ու թէրպիյէսի իշինի
պիհազդը տէր'իւհատ էտէպիլէն մու'ալլիմէլէր հա-
զըրլամագլըգա արզուքէշ իսէ, — վէ պունուն միլ-
լէթին էն միւսթա'ճէլ իհթիյաճը օլտըգընը թէ'քիտ
էտէրիմ — քէնտինին այրը պիր տար իւլ մու'ալլի-
մաթ թէ"սիսի խուսուսընատաքի զայր ի 'ամէլի ֆիքր
ու թէսավվուրընատան վազ կէչմէլի վէ քէնտինին
գուվվէ ի նագտիյէսի իլէ Սանասարեան Միացեալ
տար իւլ մու'ալլիմունընա եարտըմ էթմէլի տիր։
Պու տար իւլ մու'ալլիմունընն սէնէվի պիւճէսի իս-
զերինէ 300-350 լիրալըգ պիր 'իլավէ իլէ էյի պիր
մաթպախ թէ"սիս օլունապիլիր, վէ օրատա մու-
'ալլիմէլէր թա'ամ վէ զրտալարը հազըրլամագլըգընը
վէ աշճըլըգընն ուսուլ ը ֆէննիյէսինի էօյրէնէպիլիր-
լեր։ Էլ իշինէ, էօվագ պիչիպ տիքմէքլիյէ մաթ-
սուս պիր տար իւլ իշթիղալաթ, քէզալիք չօճուգ
պէսլէյիպ պէօյիւթմէքլիյին էսասի ուսուլ վէ տիւս-
թուրլարընը էօյրէտէն պիր գրսմ թէ"սիս էտէպի-
լիր։ Հէմ երքէքլէրէ, հէմ գատընլարա մախսուս
պիր տար իւլ մու'ալլիմուն քիւչատը իշիւն Ազգա-
նուէրին թէ'ավիւնի զարուրի տիր։ Մէ'արիֆէ
մախսուս գուվվէթլէրին պու պիրլէշմէսինէ մանի'
օլաճագ հիչ պիր մա'գուլ սէպէպ խայալ էտէմէմ։

Ազգանուէր հէյ'էթ ի իտարէսինատէ այրը իշլէ-
մէքլիյէ մախսուս պու մէյլ՝ 'ադէպա նի՞չիւն տիր։
Հա՞նկի միւթէմէտատին մէմլէքէթատէ նիսա թա"ի-
գէսի պու նէվ' պիր իսթիգամէթ թա'գիպ էտիյօր։
'Իլմ ի բուհա վէ թա'լիմ ի աթֆալա մախսուս հա՞ն-
կի տիւսթուր ու էսասա իսթինատէն նիսա թա"ի-
գէսինին էմր ի թա'լիմ ու թէրպիյէսի թա"իգէ ի
զիւքիւրընը էմր ի թա'լիմ ու թէրպիյէսինատէն թէգ-
բրիգ էտիլմէք իսթէնիլիյօր։ 'Ալէլխուսուս պիզիմ
կիպի ֆագիր վէ մէ'արիֆճէ իհթիյաճաթը ֆէվգ
էլ'ատէ օլան պիր միլլէթատէ մէ'արիֆճէ գուվվէթ-
լերին իշգու լիւզումսըզ իսրաֆը նէտէ՞ն իլերի կէ-
լիյօր։ Ազգանուէրին այրը պաչընա իշլէմէսինին
իշպու ուսուլը հիչ պիր վէճհլէ թէպրիյէ էտիլէմէզ
վէ անա տեվամ էտիլմէմէլի տիր։ Միացեալ վէ Ազ-
գանուէր արաստընատա իլք ֆուրսաթլա պիր իշտաչ-
լըգ թէ"սիս օլունմասը զայէթլէ մաթլուպ վէ միւ-
թէզէմ տիր, թա քի երքէքլէր վէ գատընլար ա-
բասընատա հիչ պիր թէֆրիգ էտիլմէքսիզին — պու
կիպի պիր, մու'ամէլէ հէր հանկի միւթէմէտատին
պիր մէմլէքէթ իչիւն պիր հագարէթ սայլըը —
թաչրալարընն մէ'արիֆ իշինէ պիրլիքատէ վագֆը
նէգես էյլէսինլէր։

Կէլէճէք վէ սօն պէնտիմիզատէ ումուր ը մէ'ա-
րիֆատէ Ամէրիգա միսիօնէրլերի իլէ թէվիտ ի մէ-
սա'ի էթմէքլիք մէս"էլէսինի նազար ը միւթալա'ա-
յա ալաճաղըգ։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ԱՄԷՐԻԳԱՏԱ Կ. Խ. ՇԻՐՔԷԹԻՆԻՆ ԻՇԻ· ԱՆԼԷՐՏԷՆ ՆԷ՞ ԷՕՅՐԷՆԷՊԻԼԻՐԻԶ

(Ց. Վ. Մ-ոբաբեան. Լաբնոգ)

2.

Շիմաի չէհր Կ. Խ. չիրքէթինին իշ տա"իբէլերի
հագգընատա զիյատէ խուսուսի մա'լիւմաթ վէրմէյէ
հազըր իզ։ Պու սըրատա վէրէճէյիմիզ մա'լիւմաթ
խուսուսէն Քլիվլէնատ չէհրինին կէնճլէր չիրքէթի
հագգընատա օլաճագ իսէ տէ պու՝ տիկէր չէհրլեր ի-
չիւն տէ պիր նիւմունէ օլա պիլիր։

Քլիվլէնատ Կ. Խ. չիրքէթինին չէհրին տէօրթ
ֆարգը սէմթլէրինատէ պինալարը վար, պիրի մէրքէզ
տիկէր իւչ չու'պէլէր օլմագ իւզրէ։ Մէրքէզի պի-
նատ պիթթագի' էն պէօյիւյիւ վէ մուհիմմի օլուպ
չէհրին մէրքէզինատէ վէ էն իշլէք գրսմընատա տըր։
Տիկէրլեր քէնարլարտա տըր։ Սալթ մէրքէզի չիր-
քէթին 3,000 գատար ա'զասը վար։ Շու'պէլէրատէն
իքիսի խուսուսի սուրէթատէ չայան ը տիգգաթ տըր,
պիրի սըրգ 12—18 եաչընատա օղանլար իչիւն, ալ
պիրի խուսուսէն Լէյքչօր խաթթընն 'ամէլէսի ի-
չիւն տիր։

Սէն քէնտինի հէնուզ Քլէվլէնատ եէթիշմիշ խա-
յալ էյլէ, պիր փոլիսէ Կ. Խ. չիրքէթինին պինասը-
նը սիւ"ալ էթ, սանա թրամվայընը կէօսթէրէրէք
«Շունա պին, նօ. 900տէ էն» տէր։ Զաթէն օրա-
տա պէնա օլ գատար պէլլի տիր քի, եանըլամազ-
սըն։ Հէլէզօնի թաչ պիր նէրտիվանատան իլք գա-
թա չըգտըզընն կիպի պէօյիւք պիր սալա, վէ անըն
պիր ուճընատա նիմատ"իրէ չէքլինատէ պէօյիւք պիր

մասանէն իչ թարաֆէնտա նազիք պիր կէնճ տուրմագտա կէօրիւրսէն։ Պու կէնճ «Մա'լիւմաթ պիւրսէն»էն քեաթիպի տիր։ Գօրդմայարագ ոնա եազլաչ վէ հէնուզ Բիլվէնտէ եէթիշտիյինի վէ քիւլիյէն զարիպ իտիյինի սէօյլէ։ Իլք իյին էլպէթ սաքին օլաճագ պիր եէր պուլմագ տէր։ Սանա էն նամուսլու փանսիյօնլարէն պիր լիսթասէնէ վէրիր. սօզագ, ֆօմէրօ վէ ֆիյաթլարէնէ միւպէյէին, վէ իսթէրսէն սէնին իչինէ կէլիր տէյիւ զանն էթտիյի էվէրտէն պիրինին խաթունէնէ թէլէֆօն իլէ չաղիրիր, վէ հէման օրատա սէնին իչիւն պիր օտա թութար։ Ախշամ էվէ կիտէրսէն քի օտան հազիր, եաթագ տէյիշիլմիշ, վէ էվ խաթունէ սէնի պէքլէյօր։ Շիրքէթ թարաֆէնտան թավսիյէ օլունմագլըղըն սէնի կէօրմէյէրէք պիր օտա թախսիս էթմէսինէ քեաֆի տիր։ Մէսքէն իչինի թէրթիպ էթտիքտէն սօնրա վաթանա մէքթուպ եազմագ իսթէրսէն, մէյտանտա 2—3 մաոա վար, իւզէրինտէ իսթէտիյին գատար քեաղըտ վէ զարֆ վէ գալէմ. եազ։ Փօսթախանէյէ կիթմէք տէ հաճէթ տէյիլ. քեաթիպէ պէչ սէնթ վէր, պիր փուլ ալ, եափըշտըր, վէ օրատաքի փօսթա սանտըղընա գօ։ Իսմինի քեաթիպէ սէօյլէ, վէ էյի էտէրսէն քի, մուխապէրէ էթտիյին մահալլարա ատրէս տէյիւ Կ. Ֆ. շիրքէթինին պինասընը վէրէսին. մէքթուպլարընը օրայա կելիր. եէվմիյէ տէօրթ տէֆ'ա մէքթուպ ալապիլիրսէն։ Հէվթ քեաթիպլէր սէվտիյիմ քիմսէլէր իտիլէր իսէ տէ, պու մա'լիւմաթ պիւրսէնընը քեաթիպի պանա օլան 'ալագասընճա էն սէվկիւլիւ իտի, չիւնքի վաթանընմտան չօգ տէֆ'ա հասրէթլէ պէքլէտիյիմ մէքթուպը պու քեաթիպ էլիմէ վէր միչ իտի։ Էկեր չէհրտէ պիր թանըտըղըն վար իսէ, օրատաքի թէլէֆօնտան Կ. Ֆ. շիրքէթինին պինասընտա օլտըղընը վէ քէնտինի կէօրմէք իսթէտիյինի խապէր վէր։

Էկեր իչ պուլմագ իչիւն կիթմիչ իսէն, էյի էտէրսէն քի, իլք ֆուրսաթ իլէ շիրքէթէ ա'զա օլասընը։ Ա'զալըգ իքի նէվ' տիր, թէքմիլ ա'զալըգ, տուխուլիյէսի սէնէվի 12 տօլար, մահտուտ ա'զալըգ, սէնէվի 6 տօլար։ Պու իքինին ֆարգը պու քի 12 տօլար իլէ ճիւմլէ իմթիյազլարընը կէօնէնէ պիլիրսին. 6 տօլար իլէ շիրքէթին ճիմնէգլիյըմ վէ համամլարընտան մա'սա սա'իր ճիւմլէ իմթիյազլարընա հագգըն վար։

Սէնին իչիւն էն մուհիմմ խուսուս պիր իչ պուլմագ օլտըղընտան պունու շիրքէթտէն տանա էյի պիր վասթա իլէ եափամազսընը։ Ա'զալըգ պիլէթինի ալտըղընը կիպի (տուխուլիյէնին հէվթիսի վէչին օլմասը չարթ տէյիլ տիր) «մա'լիւմաթ» քեաթիպի սէնի քեաթիպինէ թադտիմ էտէր։ Պու տա"իրէնին իչի ա'զայա միւնասիպ մէչղուլիյէթ վէ մէտտար ը թէ'այիւշ պուլմագ տըր։ Շէհրտէ եիւղլերճէ թիւճճար վէ ֆապրիգաճըլար պու տա"իրէ իլէ մուխապէրէտտէ տիրլեր։ Շիրքէթ պու տա"իրէ իչիւն պիր պաչ քեաթիպ, պիր մու'ավին, պիր դաչ տանէ տէ գատըն սթէնօկրաֆը իսթիխտամ էտէր։ Պու նէվ' ա'ժանսլար չէհրտէ չօգ տըր, լաքին անլէրին մագսէտի փարա գազանմագ տըր։ Կ. Ֆ. շիրքէթինին ասըլ մագսէտի ա'զալարընը մէնֆա'աթընա խըզմէթ էթմէք տիր։ Սէնտէն ալաճագլարը գօմիսիօն օլ գատար ճիւ"զի տիր քի պու տա"իրէնին իրատը մէսարիֆինի գափատամայօր։ Քեաթիպ իլէ գօնուչտրգտան սօնրա սիւ"ալլարընը էօնիւնիւ տօլտուրմագ իւզրէ սանա մաթպու' պիր ֆօրմա վէրի լիր։ Քեաթիպլէր պու ֆօրմալարը վէ էլէրինտէ օլան իչ մահալլարընը տա"իմա կէօզտէն կէչիրիրլեր, վէ սանա եարար պիր իչէ բասթ կէլտիքլերի կիպի տէրհալ չաղըրըպ հազըր էտէրլեր, վէ սէն տէ իսթէրսէն էլինէ պիր թավսիյէնամէ վէրէրէք սէնի օլ իչին սահիպինէ կէօնտէրիրլեր իգպալին վար իսէ, եօզ, եանըլտըմ, կէօզիւն աչըգ իսէ, վէ միւտիր իւզէրինէ խօշ թէ"սիր պրագապիլիրսէն, սէնի թա'յին էտէր։ Լաքին իլք կիթտիյին եէրտէ մուվաֆֆագ օլամազսան, մէյ"ուս օլմա, չիրքէթ սէնի էնճամ պիր եէրէ եէրլէչտիրիր։ Իչթէ պու տա"իրէնին իչինի գըսաճա թարիֆ էթմիչ օլտում։

Պէլքի թա'լիմ ու թէրպիյէյէ հավէսին օլտուղընտան վէ կիւնտիւզ մէքթէպինէ տէվամ էտէմտիյինտէն մէյ"ուս օլույօրսընը։ Շիրքէթ օնուն տա գօլայընը պուլմուչ։ Պիր տէ Մէ'արիֆ տա"իրէսի վար։ Պիր քեաթիպ, իքի մու'ավին, պիր դաչ սթէնօկրաֆ վէ 30 գատար խօճալարընէ միւքէմմէլ պիր կէճէ մէքթէպի իտարէ օլունույօր, քի անտէ ագալլի 20 գատար տա"իրելեր թա'լիմ օլունմագտա տըր։ Տէրսլէրին պա'զըլարընը զիքր էտէրսէմ էօյրէնէճէք նէլէ"ր վար իմիչ տէյէճէքսինիզ։

Լէոն Ինկիլիզճէ, Ֆրանսըզճա, Ալմանճա, Սփանեօլճա, Իթալեանճա, մաթիմաթիգ, հիսապ, ալճեպրա, հէնտէսէ, միւսելլեսաթ, կէմիճիլիք, միւհէնտիսլիք, ֆէննի մէսահէ։

Թ'ճարէթ. Ֆէննի տէֆաթիր, սազադիր, թայիրայթինկ, պանքէրլիք, եիւքսէք մուհասէպէ, ի'լան եազմագ ֆէննի սաթրճըլըգ, սիկուրթա։

Սանա'ֆ. Շոֆէօրլիք (օթօմօպիլ,) էլէքթրիդ մաքինիսթլիյի, պուխար մաքինիսթլիյի, 'ատի մաքինիսթլիք վէ տանա նիչէ պաչդա տէրսլեր։

Պունլարտան պիր եա զիյատէ տա"իրէլեր սէ-

չիպ մուգթէտիր խօճալար էլի ալթընտա թա'լիմ օլունապիլիրսին։ Մու'ալիմլեր քեաֆֆէթէն տա"իրէլէրինտէ միւթէխասսիսլեր օլուպ չէհրտէ մուհիմմ մէվզը'լերի իշղալ էտէն քիմսէլեր տիրլեր։ Կէճէ մէքթէպինին թագտիմ էթտիյի մէզիյէթլեր արասընտա էն չայանը տիգգաթը պէլքի հեր օն պէշ կիւնտէ չակիրտլեր իշիւն վուգուռ' պուլան 'ումուռմի թագրիրլեր տիր։ Պու թագրիրլեր չէհրտէ էլտէ էտիլէպիլէն էն պէլլի միւթէխասսիսլեր թարաֆընտան վէրիլիպ դայէթ ճալիպ վէ ֆա"իտէլի տիրլեր։

Պու կէճէ մէքթէպլերինէ լիւզում պուրատան մէյտանա կէլիյօր։ Նիչէ կէնճլեր պիր մէքթէպի 'ալի, հաթթա մէքթէպի 'ատի պիթիրիր պիթիրմէզ թէ'այիւչիւ իշիւն պիր սէնա'աթ եա պիր օֆիսէ կիթմէյէ մէճպուր օլույօր, հալպու քի էլտիքի թա'լիմիյէ չօգ վէ թէզ թէրքի'ի մէվզը' մէ"մուլ էտէմէզ։ Իշթէ Կ. Խ. Շիրքէթի պու տա"իրէտէ օլան ֆուրսաթը կէօրմիւչ, վէ պէօյլէլերին մէտարը թէ'այիւչլերինէ տօգունմայարագ մէշղուլ պուլունտրգլարը սէնա'աթ վէ թիճարէթ տա"իրէսինտէ զիյատէ քէսպի մէլէքէ վէ լիյագաթ էթմէլերի իշիւն կէճէ մէքթէպի վասրթասրյէ 'ազիմ պիր ֆուրսաթ թագտիմ էթմիչ օլույօր։ Շակիրտ պու եօլտա հէմ կիւնտիւզքի մէվզի'ինտէ տէվամ էտերէք թէ'այիւչիւնտէ միւսթադիլ գալըյօր, հէմ տէ ալտրը թա'լիմ սայէսինտէ մէվզը'ինտէ թէրէֆֆիւ' էտիյօր։ Պունա պէտէլ վերտիյի մէքթէպիյէ նիսպէթէն հիչ մէսապէսինտէ տիր։ Լաքին տօլայրտան օլան մա'նէվի մէնֆա'աթը պունա գըյաս գապուլ էթմէզ։ Պու մէքթէպլեր վասրթասրյէ Ամէրիգանըն Կ. Խ. Շիրքէթլերի պաչգա եօլտա վասրլ օլմայաճաղլարը պինլերճէ կէնճլերին մա"նէվի վէ բուհանի 'էօմրիւնտէ գօլայ սիլինմէյէճէք, հիւսն ի թէ"սիրլեր մէյտանա կէթիրմէքտէ տիրլեր։ Զանն էտերիմ տէմէյէ ունութտուգ քի չիրքէթ պու մէքթէպլերտէն իսթիֆատէ էտէպիլմէք իշիւն էվվէլա չիրքէթէ ա'զա օլմագլըզը չարթ տէյիւ թագտիմ էտէր։ Շու հալտէ նիչէլեր պէլքի սրրգ թահսիլ խաթրը իշիւն ա'զա օլուրքէն հիչ մէ"մուլ էթմէտիքլերի տիկեր տահա 'ազիմ պէրէքէթլերէ նա"իլ օլույօրլար։ Պու տա"իրէտէ կէօրիւլէն իշին վիւս'աթընը անլաթմագ իշիւն չու գատարընը տէսէմ օլուր քի 1907 սէնէսինին գըշընտա սալթ Ֆլիվլէնա չիրքէթինտէ 1,000է եադրն կէնճլեր կէճէ մէքթէպինտէ թա'լիմ էթտիլեր։

Վիւճուտճէ զա'իֆ վէ խասթամիզամ իսէն հէր հալ 12 տալեր վերիպ թէմամ ա'զալըգ պիլէթի ալ. պու սէնի տօղրուտան մուգթէտիր պիր հէքիմին էլի ալթընա գօտրգտան մա'տա ճիմնազիյըմընն քեաֆֆէ ի իմթիյազաթընտան իսթիֆատէյէ մէ"զունիյէթ վերիր։ Պու տա"իրէ տախի փէք ճալիպ օլուպ չիրքէթին մուվաֆֆագիյէթինին պաչըճա էսպապընը թէչքիլ էտէր։ Պիրինճի բատտէտէն պիր ճիմնասթիք պինասը կէօրմէյէն պիրինէ անընն նասըլ պիր չէյ օլտրը, եախօտ անընն թէճհիզաթը վէ անը մէյտանա կէթիրմէք, վէ տէվամ էթտիրմէք իշիւն լազըմ կէլէն մէսարիֆաթ վէ անընն ա'զալարա մուճիպ օլտրը մէնֆա'աթը հագգընտա տօղրու պիր թէսավվուր վէրմէք չէթին տիր։

ԿԻԼԻԿԻԱ ԻՆՃԻԼԻ ԻԹԹԻՀԱՏԸՆԸՆ ՍԷՆԷՎԻ ԲԱՓՕՐԹԸ

2.

Ճնճ. Ազգապետարան Ռ«ա'էլ»։ Էսէֆ իլէ պէյան էտերիզ քի, պու մէս"էլէ է հէմմիյէթինին միւրէպպա'ը վէ միւքա'ապը նիսպէթի միւտտէթտէ սէրէնճամտա գալմըշ տըր։ Օլ սէպէպտէն իթթիհատ պու մէս"էլէյի սօն պիր նէթիճէյէ էրտիրմէք իսթէյիպ ֆարգը քիմսէլէրտէն մա'լիւմաթ ալարագ վէ պիր չօգ միւզաքէրաթտան սօնրա չու կիպի պիր գարար գալէմէ ալըպ, անը սա"իր միւթիւնլարա տախի պա թահրիր թէպլիգ էյլէմիշտիր։

Պու մուհիմմ մէս"էլէնին հալ ու թէսվիյէսի իշիւն, պունտամ ագտէմ վէ հէման չու սօն կիւնլերէ տախի Ազգապետարան թարաֆընտան պա'զը թէքլիֆլեր կէլտի իսկ տէ, օլ թէքլիֆլերտէքի Ինճիլի ճէմա'աթլարընն հուգուգ վէ մէնաֆի'ի մաթլուպ տէրէճէտէ թէ'մին էտիլմէմիշ տէյիւ կէօրիւնտիւյիւնտէն, վէ տիկեր թարաֆտան Ազգապետարան իշլերինին տէ պէօյլէ զայրը մա'այէն պիր հալտէ գալմասը, քիլիսէլերիմիզին խայրընա վէ 'ումում թիւրքիա Փրօթէսթանլըզընըն մէնաֆի'ինէ խըտմէթ էթմէտիքտէն մա'տա, պէլքի տէ մաղարրաթը մուճիպ օլմուշ, վէ օլաճաղը միլաղասընտան նաչի, Կիլիկիա իթթիհատը պու սէնէ Ցունիս 28է միւսատրգ ճէլսէսինտէ, Ազգապետ վէ Ազգապետարան մէս"էլէսինին միւզաքէրէսիյլէ մէշղուլ օլուպ մատտէյի 'արիզ ու 'ամիգ միւթէլա'ատան սօնրա, տիկեր իթթիհատալրա թավսիյէ էթմէք իւզրէ աթիտէքի գայալարը դապուլ էթմիչ տիր, չէօյլէ քի։

Էվվէլ. Կիլիկիա իթթիհատընընն ճիտտի արզուսու պու տըր քի, Թիւրքիատա մէվճուտ տիկեր իւչ իթթիհատալար, վէ Սիւրիա վէ Ռում Ինճիլի ճէմա'աթլարընյէ պիրլիքտէ միւմքին օլան իլք ֆուրսաթ իլէ պու մէս"էլէնին պիր հիւսնիւ էնճամա էրտիրմէսինէ սա'յ էյլէսին։

Սանչէն. Մէզքիւր մագսէտին գուվվէտէն ֆի՛-իլ կէթիրիլմէսի իչիւն Կ. Իթթիհատը թէքլիֆ է-տէր քի, պու մէմլէքէթտէ մէվճուտ տէօրթ ինճիլի իթթիհատլարըն հէր պիրինտէն իքիչէր տանէ, վէ պիրէր տանէ տէ Սիւրիա վէ Ռում Փրօթէս-թանլարընտան ճէման 10 տանէ օլմադ իւզրէ, սէլահիյէթի քեամիլեյէ մալիք (լիազօր) մուրախ-խասլարտան 'իպարէթ պիր հէյ՞էթ Սթանպօլտա թէճէմմիւ' էյլէսին։

Սալչէն. Մէզքիւր «լիազօր» մուրախխասլար հէյ՞էթինին իչի, եէնի պիր Ազգապետ թա՛եինինին իճասընա պագմադտան 'իպարէթ օլսուն։

Բաղի՛էն. Եէնի Ազգապետ իլէ իչլէյէճէք օլան եէնի «Վարչական Ժողով» տէօրթ իթթիհատլար թարաֆընտան կէօսթէրիլէճէք իքիչէր ա՛զատան թէչէքքիւլ էլլէսին։

Խոֆէն. Եէնի Ազգապետ վէ եէնի վարչական հէյ՞էթին իլք իչի, Թիւրքիատա մէվճուտ 'ումում Փրօթէսթանթ ճէմա՛աթը իչիւն տէրհալ պիր նիզամնամէ թէրթիպ էտիպ, անը էվվէլա Փրօթէս-թանթ քիլիսէլէրին միւթէլա՛ասընա թագտիմ է-տէրէք անլէրին էֆքեարընը անլատըգտան սօնրա ըէսմէն թաստիգ էթտիրմէք իւզրէ հիւքիւմէթէ 'արզ էթմէք օլսուն։

Կ. Իթթիհատը մէ՞մուլ վէ արզու էտէր քի, Ազգապետ մէս՞էլէսինին հալլ ու թէսվիյէսի իչիւն իչպու թագտիմ օլունան ուսուլ վէ անըն թէֆէր-ռու՛աթը հագգընտա տիկէր իւչ իթթիհատլարըմը-զըն, հէմ տախի Ռում վէ Սիւրեանի Փրօթէսթան քիլիսէլէրիմիզին ըէսմի հէյ՞էթլէրի քէնտի միւթա-լա՛ալարընը միւնասիպ սայտրգլարը թարիգ իլէ պէյանա լուրթֆէն հիմմէթ պույուրսունլար։ Քէ-զալիք իթթիհատըն արզուսու պու տըր քի, մէզ-քիւր 10 լիազօրլար միւմքին իսէ, էօնիմիւզ-տէքի Սեպտեմբերտէ Իսթանպօլտա 'ադտը իճթիմա' էտիլէպիլսինլէր։

Կ. Իթթիհատընըն պու մագսէտէ ինթիխապ էյլէտիյի իքի լիազօրլարտան պիրի Ատանա չօպա-նը Վեր. Հ. Աչճեան, վէ պիրիսի տէ 'Այնթապըն Հայիկ քիլիսէսի միւթէպէրանընտան Յովհաննէս էֆ. Ճէպէճեան օլուպ, եէնի «Վարչական Ժողով-տա» խըզմէթ էթմէք իւզրէ տէ Վեր. Յ. Գ. Գ. իլէ Տիրան էֆ. Մարտիկեանը թա՛եին էթմիշ տիր։*

Դեճի Քիլիսէ Ֆենոպա՛ալարը. Նիչէ թարաֆլարտա կէօրիւլէն ճիտտի հասրէթ վէ ղայրէթի լէքէտար 'էտէճէք օլան միւնազա՛ալարըն չուրատա պուրա-տա զուհուրը իթթիհատըն էսէֆինի միւճիպ օլ-տու։

Մար'աշ Յիւնճիւ քիլիսէսի՝ մուխթարլըգ վէ Ուրֆա Սիւրեանի քիլիսէսի՝ վա՛ըզ մէս՞էլէսինտէն, վէ Սէվերէք քիլիսէսի չախսի էնանիյէթտէն պիր թագըմ միւնազա՛ալարա տիւչիւպ, պու պապտէ իթթիհատըն մու՛ավէնէթինի թալեպ էթմիշ օլ-ադզլարը էճլտէն իթթիհատ պու հալլարա խի-թամ վէրմէք իչիւն հէր պիրինէ միւնասիպ գօմ-լար թէրթիպ էտիպ իխթիլաֆըն էօնիւնիւ ալմա-զա սա՛յ էթմիշ տիր։ «Պիրատէրլէրին իթթիհատ իլէ սաքին օլմալարը նէ՞ խօշ վէ նէ՞ լաթիֆ տիր։»

8ՆԵՃ Պապ. Յակոբ Զէյթունցեանը Ֆե՞ելեսի. Իթ-թիհատ քէնտի քէնտինի իճթիմա՛աթընըն պիտա-յէթինտէ, 'Այնթապ Յնճի քիլիսէսինին վա՛ըզը Պատ. Զէյթունցեան 'ալէյհինտէ մէյտանէ կէլէն չափարրզ պիր տա՛վա էօնիւնտէ պուլտու։ Միւ-մաիլէյհին մէսլէքի 'ումումիսի քիլիսէտէ պիր թա-գըմ գիյլ ու գալը մուճիպ օլուպ, նիհայէթինտէ պիր ադալիյէթ փարթիսինին քիլիսէտէն այրըլ-մասընա պատի օլմուշ տըր։ Միութիւն մէս՞էլէ-նին նազիք վէ տա՞իրէլի օլմասընը պիլ միւ-լահազա գըյմէթլի օլան վագթընտան պէօյիւք պիր գըսմ սարֆընա մէճպուր օլմուշ տըր։ Գօմ.ը մախ-սուս 20—25 սա՛աթ վէ իթթիհատ 2—3 ֆարգլը ճէլսէլէր վէրմիշ տիր։ Մատտէնին օլտըղը չէքլտէ անլաշըլմասը իչիւն պիր չօգ պիթարաֆ քէսան տինլէնիլմիշ լէյհ վէ 'ալէյհինտէ օլան քիմսէլէրին չէհատէթի, պիզզաթ քէնտինին ֆարգլը մէս՞էլէ-լերէ տա՞իր վէրէպիլէճէյի իզահաթ իսթիմա' էտիլ-միշ, վէ նիհայէթինտէ կուսակցականլար իլէ օ-լան սըզը 'ալագասը, ախլագի 'էօմրիւնէ տա՞իր օլան պասիրէթսիզլիյի վէ աթվար ու մէչրէպինին մէ՞մուրիյէթի բուհանիյէսիյլէ ասլա իմթիզաճ է-տէմէմէսի վէ թէճրիպէսիզլիյի նէթիճէսի օլարագ ագընթըյա ույուպ նախօշ թէ՞սիր հասըլ էթմէսի կէօզ էօնիւնէ ալընարագ իսլահը նէֆս էտէնէտէք քիլիսէմիզտէ իչլէմմէմէսի գարարկիր օլմուշ տըր։ Վէ պու գարար քէնտիսինէ պիլտիրիլմիշ տիր։ Մէր-գում գարարը ալըպ ըէսմէն 'ափվլըգ թալեպ էթ-միշ տիր։

9ՆԵՃ Իպոլէ Ֆեճլուլէրի. Կիլիկա Իթթիհատընտա պուլունան միւ՞էսսէսաթը թա՛լիմիյէ վէ տինիյէլէր-տէ, եէրլի 'ունսուրընը տախի հիսսէսի օլտըղը էճլ-տէն ֆարգլը վագթլարտա Մ. Թ. Գօլէճի Մ. Թ. գըզ-լար գօլէճի վէ 'իլմի իլահի մէտրէսէսի իչիւն ֆարգլը միւտտէթլէր իչիւն իտարէ մէճլիսի ա՛զալարը ին-թիխապ էտիլմիշ տիր։ Վէ իչպու իտարէ մէճլիս-

* Պու լայիհանընն թէքլիֆի հագգընտա Կ. Իթ-թիհատընա տէյէճէքլէրի օլանլար 'Այնթապտա Ա-մէրիգալըլար եէտիյէ, Ազգապետարան մասնա-խսումը ըիյասէթինէ եազա պիլիրլէր։

լերի միսիոնէրլէր իւլ պիրլիքտէ գօլէճլէրտէ խուսուսա Մար'աչ 'իլմի իլահիսինտէ պիր թաղըմ պէլլի թէպտիլաթ էթմէքլիք իչիւն զէմին հաղըրլամըշ տըրլար։

10ՆՈՅԵՄԲԵՐ Բէլլոէ Նէլսոնաֆոէ. Ուզուն սէնէլէրին թէֆահսիւս վէ թէճրիպէսինին նէթիճէսի օլան Կիլ. Ինճիլի քիլիսէլէրինին նիզամնամէսինին թաղ' ու թէմամլի, վէ տէվրի մէչրութիյէթտէ պիւթիւն տիյարա 'ումումէն, պիզ ժողովականլարա խուսուսէն մուճիպի մէնֆա'աթ օլուր, հիսապըյէ փարլամէնթո նիզամնամէսինին թէրճէմէ վէ թաղ'ը Վեր. Ց. Գ. Գրիգորեանա իհալէ էտիլմիշ տիր։ Մէսարիֆի Սթասիօնլարտան թէ"տիյէ էտիլէճէք տիր։ Ժողովականլըզըն էն պէօյիւք պիր իշի մէչրութիյէթի էհալիյէ թա'լիմ էթմէք տիր։

11ՆՈՅԵՄԲԵՐ Հապէպ էֆ. Քիւրէճեանըն Դէֆնոպը. Միւմաիլէյո պիր մէքթուպ իլէ չու խուսուսը իթթիհատըն միւթէլա'ասընա թէալիմ էյլէտի։

1ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Նի՞չիւն ժողովականլըգ ուսուսը իհմալ վէ եա սու"ի իսթի'մալ էտիլիյօր։ Իթթիհատ պու նօգթայը նաղարը էհէմմիյէթէ ալըպ, պիլգի'իլ տախի իճրասընա միւսաչէրէթ էթտի։

Քիլիս քիլիսէսինտէ ազալիյէթ փարթիսի սէնէլէրտէն պէրու պիր թաղըմ չամաթա չըգարմագտա իքէն Իթթիհատ պիր մէքթուպ իլէ էքսէրիյէթէ թաղի' օլմալարընը իքիտէն թավսիյէ էյլէտի։ Պիզ ժողովականլար էն զիյատէ մէչրութիյէթփէրվէր օլմալըյզ։

2ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Միւմաիլէյոա ճէմա'աթտան պիր ֆէրտ հալինտէ բուհանի իշճիլէրէ միւնասիպ իւճրէթ վէրիլմէտիյինի, վէ 'ալէլ խուսուս չու սէնէլէրին պէհալըլըզընընն անլէրի չօգ էօրսէլէտիյինի պիլ պէյան իշճիլէրին մա'աշընն արթմասընը թավսիյէ էյլէտի։ Իթթիհատ պու թէքլիֆին եէրինտէ ամմա բուհանիլէրին պու պապտէ միւթէլա'ասը վէ դարարը դայրի միւնասիպ օլտըզընտան մատտէյի 'ումում ճէմա'աթա թէրք էթտի։

12ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Մ. Թ. Գօլէճինին գանոնը էսասէսի. Իլք գանունը էսասինին անքեամընճա պիր միւտտէթտէն սոնրա գօլէճին հէր պիր իտարէսի եէրիլիլերին էլինէ կէչիպ, գօլէճ Կիլ. Իթթիհատընընն մալը օլաճագ իքէն, պու տէֆ'ա պիր թաղըմ թա'տիլաթ կիրտիրիլէրէք էճնէպի բէյինին դայրի մու'այյէն պիր միւտտէթտէք իպգասը թաղտիմ էտիլտի։

Իշպու մէ"սէլէ պիզիմ իշիւն զիյատէ հաիզի էհէմմիյէթ պիր մէս'էլէ օլուպ, լէյհ եա 'ալէյհինտէ բէյ վէրմէք պիզի փէք ֆարգը նէթիճէլէրէ գըլաղուզլայաճաղը էճլտէն միւնասիպ կէօրիւլմիւշ տիր քի անը պօլ պիր վագթտա. կէլէճէք սէնէնին պիր թէճէմմիւ'ինտէ, միւթէլա'ա էտիպ պու պապտէ պիր մէգալէ թանզիմ օլունսընն։

Պու միւնասիպէթլէ չու տախի տէնիլսէ օլուր քի 2 սէնէ ադտէմ Իթթիհատ քէնտինին գօլէճէ սահիպ իտիյինի պիլ ֆի'իլ կէօսթէրմէք իչիւն եա սէրմայէ հալինտէ 1,000 լիրա եա տա սէնէվի 50 լիրա ֆա"իզ վէրմէյէ բէյ վէրմիշ իքէն պու սէնէ մէյտանտա օլան զարուրէթ սէպէպինտէն պու գարարընը կէօնիւլսիւզ, ամմա պիլմէճպուրիյէ կէրի ալմըշ տըր։

13ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Ռուհֆուլըգ. Սոն սէնէլէրտէ Մար'աչ վէ սա"իր մահալլէրտէ «ռուհֆըլըգ» իսմի ալթընտա հագիդի Խրիսթիյանլըգտան այրը վէ զայրի, վէ մուհապպէթճիլիյէ մա"իլ, վէ քիլիսէլէրտէ պիր չօգ միւնազա'ալարը մուճիպ օլան պիր հարէքէթ պէտ էթմիշ օլուպ, մէս"էլէնին էհէմմիյէթի թաղտիր էտիլտի իսէ տէ, վագթընը զըլէթի սէպէպինտէն մէս"էլէյէ տա"իր մու'այյէն պիր գարար վէրիլմէյիպ, անճագ չօպանլարընը միւմքին մէրթէպէ պու թաղըմտան օլան քիմսէլէրի իտարէ էթմէյէ ճէհտ էթմէլէրի թավսիյէ էտիլտի։ Լաքին եէնէ տէ իտարէսի միւմքինսիզ օլան չարփըդ բուհֆըլարա նէ՞ եափըլմալը, անլէրի քիլիսէտէն բէսմէն քէսմէլի մի՞ եօգսա տէյիլ մի, սիւ"ալը մէյտանտա գալտը։

14ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Գէորգ Մանըրեան Դօ"էլէոէ. Իշպու պիրատէր սէնէլէրճէ պէչարէթ իշինտէ տէվամ էթմիշ իքէն ֆամիլեասընա թէ'ալլուգ էտէն պա'զը էսպապա պինա"էն իչտէն էլ չէքտիրիլմիշ իտի։ Մէրգում պու սէնէ Մար'աչ սթասիօնը մա'րիֆէթիյլէ Իթթիհատա միւրաճա'աթ էտիպ իշ թալէպ էյլէտի. Իթթիհատ տախի էկէր Մար'աչ սթասիօնը իշ վէրիր իսէ պիր իթիրազը օլմասըզընը պէյան էյլէտի։

15ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Մէյրի Փանդանեան Դօ"էլէոէ. Իշպու Փրոդատընն դայրի մէչրու' պիր սուրէթտէ պիր ատէմ իլէ էվլէնիպ, հալա անընն գարբսը հալինտէ պուլունմագտա իքէն սոն վագթլարտա միւթէնէպպիհ օլարագ քիլիսէ իլէ իլհագլըգ էթմէք արզուսընտա օլտըզընը Իթթիհատա պէյան էթմէսի իւզէրինէ, Իթթիհատ քէնտի եէնի 'էօմրիւնտէ տէվամ էթմէսինի, ամմա թէօքէզ մուճիպի օլմամագ իչիւն սոֆրայա եաղլաչմասը միւնասիպ օլմատըզընը պէյան էյլէտի։

16ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Սան պու'ա Դէնլէոէ. Վեր. Կ. Քէթէնճեանընն բիյասէթի թահթընտա նիչէ ա'զալար տախի տաղըլմըշ օլմասը հասէպիյէ քիւչիւճէք, ամմա սըճագ պիր տա"իրէ իչինտէ իճրա էտիլիպ, ճիւմլէ իւզէրինէ փէք խօշ պիր թէ"սիր հասըլ էյլէտի, վէ չօգլար չու հիսսիյաթ իլէ այրըլտըլար քի եէնի սէնէտէ ասըլ վագթ վէ տիգգաթըմըզը բուհանի 'իպատէթլէրէ վէրմէլիպ։

Պու Իթթիհատտա չայան ը տիգգաթ սիմալարտան պիրիսի տախի ա'զամըզտան օլուպ տա պիզտէն այրըլմըշ օլան Վեր. Ց. Գ. Գինընքի օլտու։ Տօսթումուզընն զիյարէթի 'ումում Իթթիհատճա մուճիպի մէսէրրէթ վէ մէնֆա'աթ օլտու։ Պիզ ինանըրըզ քի արամըզտա տիկէր պիր սիմա տախի վար իտի։ Օ սիմա Ցիսուսընն սիմասը իտի։

ԾՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՑԱՍԻՑԷ

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

—.—

Կիրիա մէս"էլէսինին հուգուգ վէ մէնաֆի' ի 'Օսմանիյէ նազար ը տիգգաթա ալընարադ, սուրէթ ի գաթ'իյէտէ հալը իչիւն Իսթանպօլտա պիր գոնֆէրանս ին'իգատընա տա"իր Սատրա'զամ Հաղգը փաշանընն թէքլիֆի իւզէրինէ համի տէվլէթլէր արասընտա միւզաքէրաթա պաշլանմըշ իմիշ։ —Կէչէն հաֆթա Կիրիտլիլէրին Եունան մէճլիս ի միլլիսինէ իշթիրաք էտէպիլմէսի ինթիմալ ը գավիսինէ գարշը հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէ տէօրթ համի տէվլէթլէր գապինէլէրինէ միւրաճա'աթլա, պու մէս"էլէտէ հուգուգ ը 'Օսմանիյէնին նէ սուրէթլէ միւտաֆա'ա էտիլէճէյինի սօրմագլա պէրապէր, էօյլէ պիր իշթիրաքընն Պապ ը 'Ալիճէ պիր հարէքէթ ի մուհարրիքանէ օլարագ թէլագգը էտիլէճէյինի պիլտիրմիշ իտիյինի զիքր էթմիշ իտիք։ Փաղար էրթէսի կիւնիւ տէօրթ համի տէվլէթլէր սէֆիրլէրի Պապ ը Ալիյէ կէլէրէք, Խարիճիյէ նազըրը իլէ հէր պիրի այրը այրը ուզուն միւլագաթլար իճրա վէ Պապ ը 'Ալինին թագրիր ի չիֆահիսինին ճէվապընը թէպլիղ էյլէմիշլէր տիր։ Սապահընն իսթիխպարընա կէօրէ, տէօրթ տէվլէթլէր՝ Վէնիցէլօս իլէ Փոլ Եորկիօսընն խայը զէմանտան պէրու Եունան թապի'իյէթինտէ պուլունտըգլարընա Հանեատաքի գոնսօլօսլարը վասըթասըյլէ իճրա էթտիքլէրի թահգիգաթ իւզէրինէ գանա'աթ հասըլ էյլէտիքլէրինի, պունա պինա'էն Եունան փարլամէնթօսընա տիւխուլլարընա պիր չէյ տէնիլէմիյէճէյինի, ֆագաթ սա"իր ինթիխապ օլունանլարընն Կիրիտլի օլտըգլարը թէհագգուգ էյլէտիյինտէն, Եունան մէպ'ուսլըզընը գապուլ էթմէմիլէրի Հանեատաքի գոնսօլօսլար վասըթասըյլէ քէնտիլէրինէ թէֆհիմ էտիլէրէք, վէսայա ի լազըմէտէ տախի պուլունաճագլարընը պէյան էյլէմիշլէր տիր։ —Իսկիւպտէն Սեպ. 2թարիխէյլէ չէքիլէն թէլէկրաֆտա տէնիլիյօր քի, Գոլ օրտու գօմանտանլըզընն իճրա ի ի'տամլարընա տա"իր վուգու' պուլան իշ'արը իւզէրինէ Ռիւսթէմ Գապաշ Սեպ. 4տէ վէ Պայրագտար Զէյնէլ իլէ Պայրամ Մահմուտ Սեպ. 5տէ սալպէն ի'տամ էտիլմիշլէր տիր։ Գաշանիքտէն եազըլտըզընա կէօրէ, տիվան ը հարպ ը 'էօրֆիճէ զըյապէն ի'տամա մահքիւմ 40 Արնավուտլար աճ վէ փէրիչան հալտէ թէվզըֆ էտիլմիշ տիրլէր։ Անլէր հագգընտա վէրիլէն հիւքմ ու գարարը իճրա մէվզը'ինէ գոնուլմասընա Իրատէ ի Սէնիյէ սիւտուր էթմիշ օլմաղլէ, օ լ40 Արնավուտլար մէնսուպ օլտըգլարը չէհրլէրտէ սալպէն ի'տամ էտիլէճէքլէր տիր։—Ռում մահալլէլերի միւնթէխիպ ի սանիլէրի Փաղար կիւնիւ Ֆէնէրտէ Ռում փաթրիգխանէսինտէ իճթիմա' էտէրէք, հիւքիւմէթին միւսա'ատէ էթմէտիյինէ վէ պէօյլէ պիր թէչէպպիւսիւն գանունէն մուճիպ ի ճէզա օլտըզընը ի'լան էթմիշ օլմասընա բաղմէն, Փաթրիգխանէճէ 'ադաթ թէսավվուր էտիլէն մէճլիս ի 'ումումի իչիւն Իսթանպոլ վէ ճիվարը նամընա իքի մուրախասա թա'էին ու ինթիխապընա օղրաշմըշլար, վէ նէթիճէտէ 18 բէյ իլէ Գաղանօվա էֆ. վէ 21 բէյ իլէ Փանճիրի պէյ ինթիխապ օլունմըշ տըր։ Փաթրիգ Եօաքիմ հազրէթլէրի պու միւնասէպէթլէ իրատ էթմիյի պիր նութգտա տէմիշ տիր քի, «Պիզ մէճլիս ի միլլիյի իճթիմա'ա տա'վէթ սէլահիյէթինի հա'իզ իզ, չիւնքի (1) Փաթրիգխանէնին մուհիմ մէս"էլէլեր հագգընտա միւշավէրէ իչիւն մէճլիս ի միլլիյի իճթիմա'ա տա'վէթ էթմէսի 'ատէթ ի գատիմէտէն տիր։ (2) Նա գապիւ ի ի'թիրազ վէ մէշրու' էմսալ ը սապգասը վար տըր։ Պիզ միլլէթին հուգուգընը միւտաֆա'ատան պաշգա պիր չէյ պագմայօրըզ։ Պունա գարշը իչիտիլմէմիշ տէհլիթլի ճէպրէ, թա'զիպաթ վէ թահգիրաթա տիւշար օլույօրըզ։ Վիլայէթլէրտէ 100 սէնէ էվվել, հաթթա իսթիպատատ զէմանընտա պիլէ վուգու'ա կէլմէյէն չէյլեր օլույօր։ 'Ասքէրլէրէ կէլինճէ, նէ'լեր չէքիյօրլար։ Փաթրիգխանէ մէշրուութիյէթ կիւնլէրինի կէօրմէք իչիւն միւմքին մէրթէպէ հէր չէյի էտէճէք տիր. հագիգաթտա մէշրուութ պիր հիւքիւմէթ իչինտէ եաշամայօրըզ։» Ռում Փաթրիգխանէսինտէ Սալը կիւնիւ իքի հէյ"էթ իճթիմա' էտէրէք, մէճլիս ի 'ումումիյէ իշթիրաք էտէճէք 12 մէթրէփօլիթին էսամիսինի հավի օլարագ թաչրա մէթրէփօլիթլէրինտէն կէլէն բէյ փուսուլալարընը աչմըշ տըր։ Բէյլեր սայլարագ, 12 մէթրէփօլիթլէրին էքսէրիյէթ ի արայա նա"իլ օլտըգլարը անլաչըլմըշ տըր։ Մէճլիս էօնիւմիւզտէքի Զարչէնպահ կիւնիւ 'ադաթ իճթիմա' էտէճէք տիր։ —Փաղար կիւնիւ հուրրիյէթ ի էպէտիյէ թէփէսինտէ մէտֆուն օլան չէհիտլէրին բուհրնա 'ասքէրի մէրասիմ իճրա էտիլմիշ, վէ նութգլար իրատ օլունմըշ տըր։ —Ալմանիատան սաթընն ալընըպ տա Պարպարս Խայրէդդին վէ Թուրգուտ Բէյ թէսմիյէ էտիլմիշ օլան իքի զըրհը ճիւմ'ա էրթէսի ագշամը չէհրիմիզ լիմանընա եէթիշմիշ տիր։ —Տարպխանէնին իսլահը իչիւն պա'զը մաքինալար ճէլպ էտիլէճէյի կիպի, սիքքէ տարպը հագգընտա վուգուֆ ը թամմ հասըլ էթմէսի իչիւն Էվրօփայա պիր զաթ կէօնտէրիլմէսի տէ գարարկիր օլմուշ տըր։ —Պաղտատ չմէնտֆէր խաթթը իչիւն Մէրսինէ կէլէն 90 թօն գատար տինա-

միթին իմբարընա մէ՞զուն օլաբզընը գումփանեա պէյան էյլէմէքտէ իսէ տէ, իմբարընա միւսա՛ատէ էտիլիպ էտիլմէյէճէյի մէրճի՛ինտէն իսթիֆսար էտիլմիշ տիր, —Պէրլինտէն պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, Ֆոնտէր Կոլց փաշա Թարաֆընտան Թէգա՛իւտիյինին իճրասը հագգընտա վագը՝ օլան միւրաճա՛աթ Իմիէրաթօր Թարաֆընտան գա գուլ էտիլմիշ տիր։ Ֆոնտէր Կոլց փաշա Հոկտեմբերտէ չէհրիմիզ կէլէրէք, օրտու ի 'Օսմանի միւֆէթթիշ ի 'ուսումիլիյինէ թա՛եին օլունաճագ տըր։ —Սատրա՛զամ փաշա իլէ Մ. Փիշոն 'արասընտաքի միւլագաթտա Մ. Փիշոն թէ՞մինաթ ը մախսուսէ իլէ պէրապէր մուհիմմաթ սըփարըշը թէքլիֆ էտիլմէտիյինի պիլպէյան իսթիգրաղ թահվիլաթընըն Փարիս պօրասընա գապուլ էտիլմէյէճէյինի պիլտիրմիշ տիր։ Սատրա՛զամ փաշա 'Օսմանը իտարէսի փարլամէնթանըն գոնթրոլը թահթընտա օլաբզը վէ թէ՞մինաթ վէրիլիբսէ, Թիւրքիանըն հայսիյէթինէ տօգունաճաղընը պէյանլէ թէ՞մինաթ թալէպինի գապուլ էթմէտիյի կիպի, սըփարըշաթ իճրասը լիւզում ու ինթիյաճա միւթէվագգիֆ պուլունտաբզընը պէյանլէ, Զնճի թալէպի տէ գապուլ էթմէմիշ տիր։ —Պապ ը 'Ալի Թարաֆընտան Լօնտրա սէֆիրի Թէվֆիգ փաշանըն Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի նէզտինտէ թէշէպպիւսաթտա պուլունարագ Սուլթանիյէ իւզիւմիւնտէն ալընան ըէսմին թէնզիլինի թալէպ էթմիշ տիր։—Իթալիա սէֆիրի մա՛իյէթինտէ մատամասը, պաշ թէրճիւմանը վէ գավասը օլաբզը հալտէ Իսթանպօլա Թօփխանէյէ կէլիպ օրատա պուլունան թէքպիր արապայա պինմէք իսթէր իսէ տէ, արապաճը բիզա կէօսթէրմէզ, վէ պու եիւզտէն զուհուր էտէն միւճատէլէ սէպէպիյլէ Թօփխանան խալգ Լ. Ռէ-ֆէնինին պէյանընճա սէֆիրէ, վէ մատամընա հագարէթ վէ թէհտիտլէրտէ պուլունուպ, «Մահվ օլսուն Պուլկարլար, գահր օլսուն չափգալըլար, կեավուրլար,» տէյիւ պաղըրմըշլար տըր։ Խարիճիյէ նազըրը իլէ հէյ՛էթ ի վիւքէլանըն սա՛իր էրքեանը սէֆիրէ վագը՝ի մէզքիւրէտէն տօլայը պէյան ը թէ՞էսիւֆաթ էտէրէք, միճրիմէրին չէտիտէն թէճզիյէ էտիլէճէքլէրի խուսուսընտա միւշարիլէյի թէ՞մին էթմիշլէր տիր։ Հալէպին մա՛զուլ վալիսի Ֆէրիդ Հասան Ֆախրի փաշա Ենճի օրտուի հիմայունտա իֆա ի վազիֆէ էթմէք իւզրէ Տէրսա՛ատէթէ կէլմիշ տիր։ — Գիւնճիւ օրտունընը բէտիֆլէրի թահթը սիլահ տա՛վէթ օլունմըշլար տըր։ — Բիւթէր թէլէկրաֆ աճանսընը խսթիխպարընա կէօրէ, Պապը 'Ալի Սամէրիգա սէֆիրինին իսրարը իւզէրինէ Մէմալիքի Շահանէտէ մէվճուտ Սամէրիգա միւ"էսէսաթը խայրիյէ վէ տինիյէսինին ճէմ՛իյէթլէր գանունը ահքեամընա թապի՝ թուքուլմամալարընա մուվաֆագաթ էթմիշ տիր։ Ուզուն միւտտէթտէն պէրու թահթը միւճատէլէտէ պուլունան պու մէա՛ելէնին Ամէրիգալըլարըն նօգթա ի նազարընա մուվաֆֆիզ սուրէթտէ հալ ու ֆասլընտան 300 գատար Ամէրիգա միւ"էսէսաթը իլէ սա՛իր միւթէ՛ատիտ միւ"էսէսաթ ը էճենէպիյէ միւսթէֆիտ օլաճագլար տըր։ — Սըհհիյէ մէճլիսինին իսթիխպարընա կէօրէ, Խարփուրթտա 3 գօլէրա վուգու՛աթը օլմուշ տըր։ — Տէֆթէշ Օրնօֆանընը պէյանընճա, Շամտան իշար օլունույօր քի Սամի փաշա հարաքեաթը 'ասքէրիյէյ պաշլամազտան էվվէլ Տիւրզիլէր իլէ ույուշմաղա չալըշմագտա տըր։ Պու միւշարիլէյէ 'ասքիր ի իմտատիյէնին վիւսուլընա ինթիզար իչուն վաղթ գազանտըրըր, զիրա էմրի թահթընտա պուլունան գուվվա ի 'ասքէրիյէ 'ամէլիյաթ ը գաթ'իյէ իճրասը իչուն զայրի քեաֆի տիր։ — Եունան հիւքիւմէթինին թէսալիատա 'Օսմանը հուտուտընը սօն տէրէճէլէրտէ թահքիմ էթմէքտէ պուլունտըղը, վէ պիր չօգ պլօգհավզլար իլէ 600 -800 նէֆէր իսթի՛ապընա քեաֆի գըշլալար եափմագտա օլաբզը հուտուտ հավալիսինտէն պիլտիրիլմիշ տիր։ Խարիճիյէ նազըրը փաշա Եունանիսթանըն թէտարիքեաթը հարպիյէտէ տէվամ էթմէսի հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէյ գարշը պիր թահրիք մագամընտա թէլագզը օլունապիլէճէյի պէյանըլէ, պու պապտէ Տէրիսա՛ատէթտէ մու՛ազզամ տէվլէթլէր սէֆիրլէրինին նազար ը տիգգաթընը ճէլպ էթմիշ տիր։

Ինճ. ճէմ. Տիվրիք քիլիսէսի վէ մէքթէպինին ինշասընա մախսուս ֆէրման ը Փատիշահի պու տէֆ'ա Ազգապետարանա թէսլիմ էտիլմիշ տիր։ — Տիկին Անոյշ Զէօկիւրեան (Բզի)՝ Մուշ Սբ. Կարապետ մանասթիրը մէքթէպինէ պիր սէնէլիք Ա-եոքէր հէտիյէ էթմիշ տիր։

Էրմ. ճէմ. Սալը կիւնիւ Պուլկար էկզարգը ըէֆգաթընտա պիր գաչ բուհան վէ միւթէհայիզան օլաբզը հալտէ Փաթրիգխանէյի զիյարէթ էտիպ՝ ճարի մէս"էլէլէր հագգընտա Փաթրիգ հազրէթլէրի իլէ խօշ պիր միւսահապէթտէ պուլունմըշլար տըր։— Ճիւմ'ա էրթէսի էրմէնի միւլէթի միւլքի օլան Խասթախանէ խանը հագգընտա Էվզաֆ մահքէմէսինտէ մուհիմմ պիր տա՛վա բույէթ էտիլմի։ Էվզաֆ տա՛վա վէքիլի գույուտաթ ը ըէսմիյէ իլէ իսպաթ էթմէյէ չալըշաբ քի մէզքիւր խանըն 'արասընը վագթիյա պիր Թիւրք սաթընն ալըպ՝ Գայսէրիյէտէ պիր քիւթիւպխանէյէ վագֆ էթմիշ։ Սօնրա մէզքիւր Թիւրքին թօրունընընը գըզը 36 սէնէ

ադտէմ մէղքիւր 'արսանէն վագֆ օլտըղընը խաֆի թութարագ միւլք տէյիւ սաթմըշ։ սոնրա թէքրար պիր պաշգասընա սաթըլտըղը էնատա էվգաֆ թարաֆընտան տա'վա էտիլմիշ, վէ պիր նէթիճէ հասըլ օլմազտան տա'վա գափատըլմըշ, վէ անտէն սոնրա տա էրմէնի Արհեստանոց Խնամակալութիւնընա միւք հալընտա սաթըլմըշ։ Իմտի մատամ քի էվգաֆ 27 սէնէ ադտէմ իգամէ ի տա'վա էթմիշ, պու տա'վայա միոբուրը զէման էթմիշ տէնիլէմէզ։ Միւլքին միւտաֆի' տա'վա վէքիլի իսէ պու տէնիլէնլէրի թանթ ը միւթալա'այա ալըպ ճէվապ վէրմէսի իչիւն տա'վանը 15 կիւն թէ'էխիրինի թալեպ էյլէմիշ տիր։ Տա'վատան մա'լիւմ օլտըղը իւղրէ վագֆ հիշ մագսատընա խըզմէթ էթմէմիշ, վէ սու'ի իսթի'մալ միւթէվելլիւլէր վէ էվգաֆ մէ'մուրլարը թարաֆընտան վուգու' պուլմըշ տըր, չինքի անլէր միւլք հիւճէթլէրի ի'թա էթմիշլէր։ Հէմ տէ իլք վասիյէթտէն սոնրաքի թէրք ու ֆէրազ մու'ամէլէսի արասընտա կէչէն վագֆ միրուրը զէման իչիւն քեաֆի սայըլմազ մը։ — Տէֆթէրխանէ նէզարէթի Դէորգ Քէօսէեանը Խալիլ խմինտէ պիր Քիւրտէն 24 սէնէտէն պէրու զապթ օլունմուշ 80 տէօնիւմ արազիսի հագգընտա Ուրֆա մահքէմէսինին մահլիւլ տէյիւ վէրտիյի ի'լամը ֆէքք էթմիշ տիր։ — Իզմիթտէն խապէր վէրիլտիյինէ կէօրէ, հիւքիւմէթ Արմաշ մանասթիրընը վէրկի պագայասընը 1314է գատար օլանընը 'ավֆ, վէ միւթէպագրսընտան տա չիմտիլիք 324 վէ 325 սէնէլէրինքինի իսթէմէքտէ տիր։ — Խարփուրթտան եաղըլտըղընա կէօրէ Եղեգի քէօյինիւն քիլիսէ պինասը իչիւն աչըլան ի'անէյէ հիւքիւմէթ միւմանա'աթ էտիպ, ի'անէ փուսուլասընը պէլէտիյէնին թանթ ը մու'այէնէսինտէ թութմագ իսթէմէքտէ տիր։ — Մար'աշ հապսխանէսինտէ պուլունան Զէյթունլըլար սէրպէսթ պրագըլմըշ օլուպ, քէնտի չէհրլէրինէ տէօնմիւշլէր, վէ տաղա իլթիճա էտէնլէր տէ կէրի չէհրէ էնիպ, իչէրիյէ մէչղուլ օլմազա պաչլամըշլար տըր։ —Շարգ Խալը չիրքէթի Զէյթունտա 40 խալը տէսթիկեահը աչըպ, 5 ղրչ. եէվմիյէ իլէ 100 'ամէլէ իչէթմէյի տէր'իւհատ էթմիշ տիր։ Ի'անէ գօմիսիօնը աչըլաճագ տէսթիկեահլար իչիւն քէնտի թարաֆընտան 60 լիրա վէրմէյի թէ'ահհիւտ էթմիշ տիր։ —Մար'աշ Լուս. վէ Փրօ. ճէմա'աթլարը քէնտի մէքթէպի ի'տատիլէրինի պիրլէշտիրիպ, հիւքիւմէթ մէքթէպ ի'ալիլերինէ թալեպէ հազըրլամագ իւզրէ իսթիֆագ էթմիշլէր տիր։ Եէնի փրօկրամը թէրթիպ էթմէք իւզրէ 4 Լուս. վէ 4 Փրօ. ա'զալարտան միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն թէչէքքիւլ էթմիշ տիր։ —Եալովատա Երուսաղէմ վանքընը միւլքիւ օլան չիֆթլիյին պիր գըսմընը զապթ էթմէյէ չըգըչան իր թիւրք լէհինտէ գարար վէրէն Եալովա իտարէ մէճլիսի չիմտի Երուսաղէմ վէքիլինին թափու սէնէտլէրինի թէֆթիշ էտիպ, էվվելքինէ մուխալիֆ պիր հիւքմ վէրմիշ տիր։ —Խառն ժողով կէչէն հաֆթա էջմիածին Կաթողիկոսընա Դէորգեան ճեմարանտա օլան 'Օսմանլը թէպա'ասը թալէպլէրէրին ճեմարանը Մէ'արիֆ թարաֆընտան թաստիգ օլունմամասը սէպէպինտէն՝ 'ասքէրլիքտէն ազատ օլամայաճագլարընը եաղմադա գարար վէրտի։ Հէմ տախի թէպտիլ ի տին էտէնլէր հագգընտա վէրիլէճէք թագրիրի թանթ ը միւթալա'այա ալըպ, չէհատէթ իչիւն 20 եաչըն սինին ի պիւլուղ ի'թիպար օլունտըղը սէպէպտէն, թէպտիլ ի տին մէ'էլէսինտէ տէ էօյլէ սայըլմասը խուսուսընը տա թագրիրէ 'իլավէ էթտի։ Վէ երինէ Երուսաղէմ Փաթրիգ գահմագամ վէքիլինին իսթի'ֆասընը գապուլ էթմէյիպ Տրդատ Սրբազան հագգընտա Դայսէրի Գաւառական ժողովընը ի'թիրազաթընը զայր ի նիզամի 'ատտ էթտի, վէ անլէրի իթթիհամամէ հալինտէ Առաջնորդա կէօնտէրմէյէ վէ իղահաթ թալէպ էթմէյէ գարար վէրտի։ Միացեալ Ընկերութիւն ճէմ' ի սէրմայէ իչիւն էյլէտիյի թէչէպպիւսիւն էջմիածին Կաթողիկոսը թարաֆընտան տա հիւսն ի գապուլ վէ թաստիգ պույրուլմասը հագգընտա Կաթողիկոսա միւրաճա'աթ էթմիշ տիր։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

— · —

Գօրէանը էլճէքը. Իշպու իլհագ մուգավէլէնամէսինին պա'զը մատտէլէրի պէրվէճէի աթի տէրճ օլունուր։ (1) Գօրէա իմփէրաթօրը պիւթիւն Գօրէատաքի հուգուգը հաքիմիյէթինի քեամիլէն վէ տա'իմի սուրէթտէ ճափօնիա իմփէրաթօրընա թէրք էթմիշ տիր։ (2) Ճափօնիա իմփէրաթօրը տախի պու խուսուսը գապուլ, վէ Գօրէանը ճափօնիա իմփէրաթօրլըղընա իլհագընա մուվաֆագաթ էթմիշ տիր։ (3) Ճափօնիա իմփէրաթօրը սապէգ Գօրէա իմփէրաթօրը իլէ ա'զա ի խանէտանընա, վէ վարիսլէրինէ քէնտի հայսիյէթլէրի իլէ միւթէնասիպ 'ինվանլար վէ մա'իշէթլէրի իչիւն թախսիսաթը սէնէվիյէ վէրէճէք տիր։ (6) Ճափօնիա հիւքիւմէթի Գօրէանը էմրի հիւքիւմէթ վէ իտարէսինի քեամիլէն տէր'իւհատ էտէճէք, վէ մէր'ի օլան գանունլարա իթա'աթ էտէն Գօրէալըլարը ճան վէ մալլարընը հիմայէ էտէճէյի կիպի, ըէֆահ վէ սա'ատէթլէրինի տէ թէ'մին էտէճէք տիր։ (7) Ճափօնիա հիւքիւմէթի էվսաֆը լազըմէյի հա'իզ պուլունան Գօրէալըլարը իճապընա կէօրէ, ումուրը հիւքիւմէթտէ գուլլանաճագ տըր։ (8) Պու մուգավէլէնամէ Ճափօնիա վէ Գօրէա իմփէրաթօրլարը թարաֆընտան թաստիգ էտիլմիշ օլմաղլէ, թարիխի ի'լանտան ի'թիպարէն մէր'ի վէ միւ'թէպէր թութուլաճագ տըր։

Զէն. Փրէնս Սումըն ըիյասէթի ալթընտա պիր Զին հէյ'էթ ի ումուր ը պահրիյէյէ տա'իր թէագի-

գաթտա պուլունմագ իւզրէ Էվրոփա վէ Ամերիգայը զիյարէթ էտէճէք տիր։ Փրէնս Սուսմն թավսիյէսի իւզերինէ Էվրոփա վէ Ճափոնիայա իքմալը թանսիլ էթմէք իւզրէ 400 պանրիյէ թալէպէսի կէօնտէրիլէճէք տիր։ Պունլար 400էր նէֆէրտէն միւրէքքէպ 3 գաֆիլէյէ այրըլարագ Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա, Ալմանիա վէ Ճափոնիայա կէօնտէրիլէճէք տիր։ Հիւքիւմէթ պաթէլէկրաֆ պիլճիւմէ էյալէթլէր իւէ մութասարրըֆլըգլարա նամզէալէր թէքլիֆ էթմէլերինի ի'լան էթմիշ տիր։

Սօֆլիյոն ֆօնկրէսի. Գոփէնհակտան Սեպտ. 2 թարիխիյէ չէօյլէ եազըլըյոր. Տէմոգրաթ Սոսիալիսթ գոնկրէսինտէն տիւն էօյլէտէն սոնրա վուգու'ա կէլէն Ենի իճթիմա'ընտա Ավսթրիալը Տր. Էլէն Պոկէն պիր չօգ թէքլիֆլեր տերմիյան էթմիշ, վէ պաշլըճա աթիտէքի մատտէլերին թահթ ը գարարա ալընմասընը թալեպ էթմիշ տիր. Էվվէլ Ռուսիանընն պիլ խասսա Իրան վէ Ռուս Էրմենիսթանընտա վուգու'ա կէլէն հարաքեաթը միւսթէպիտանէսինէ սէտտա չէքմէք իչիւն Սոսիալիսթ ֆրրգալարը հէր տիւրլիւ վէսա'իթի իսթի'մալէ տա'վէթ էյլէմէք. Սանչէն Էվրոփա հիւքիւմէթլերինին կէնճ թիւրքիայա գարշը օլան փոլիթիգասընը փրոթէսթո էթմէք, վէ Պալգան հիւքմտարլարրյլէ էհալիսի արասընտա պիր իթիլաֆը միւսալէմէթքեարանէ հուսուլընա չալըշմագ, Սանչէն Ֆինլանտիայա գարշը Ռուսլարրն հարաքեաթընը, կէօսթերտիքլերի չիտտէթլերի փրոթէսթո իչիւն հէր տիւրլիւ վէսաիթի իսթի'մալ էթմէք, վէ Ֆինլանտիալըլարրն Ռուսիայա գարշը օլան միւճատէլաթընտա Ֆինլանտիալըլարա մու'ավէնէթ էյլէմէք իւզրէ, էլտէն կէլէն ղայրէթի սարֆ էյլէմէք։ Նաթըզա փէրտազ պու թէքլիֆաթը տերմիյան էթտիքտէն սոնրա, Ռուսիանընն վէ պիզզաթ Զարընն թէզալիւպիւնէ գարշը չիտտէթլէ իտարէ ի քէլամ էթմիշ, վէ փէք զիյատէ ալդըշլանմըշ տըր։ Գոնկրէ տիւնքի իճթիմա'տա տերմիյան էտիլէն 8 թէքլիֆի գապուլ էթմիշ տիր։ Ֆինլանտիայա 'ա'իտ թէքլիֆին գապուլը ալզըշլարլէ իճրա էտիլմիշ տիր։ Մ. Լոտէպար հաքէմ ուսուլը վէ սիլանլարրն թէրքի հագգընտա պիր թէքլիֆ տերմիյան էթմիշ տիր։

Քեշֆէյոն վէ էրնէրա'ն. Մուխթէրի' ի չէհիր Էտիսընն պիր միւտտէթտէն պէրու սինամաթոկրաֆրն ինթիզաթընը ըէֆ' էթմէք, վէ մէնզարէլերին ըէնկի սալիսինի վէրէրէք սէսլերի տէ թապի'ի պիր սուրէթտէ թազիտ էյլէմէք իչիւն օղրաշմագտա օլտըղը հալտէ նիհայէթ էմէլինէ նա"իլ օլմուշ, պու պապտէ միւքէմմէլ պիր ճիհազ թէրթիպ էյլէմիշ տիր։ Պու ճիհազ սայէսինտէ օրթատա ադթոր վէ ադթրէս եօգ իքէն ղայէթ միւքէմմէլ օփէրալար իչիթմէք վէ սէյր էթմէք գապիլ օլույոր իմիշ։ Մուխթէրի' թարաֆընտան քինոթոֆոն թէսմիյէ էտիլէն պու ալէթ իլէ եազընա պիր չօգ օյունլար սահնէ ի թէմաչայա վազ' էտիլէճէք տիր։ — Տր. Լանկ նամ Ամերիգալը պիր քիմեակերին պէյանընճա քէնտիսի Սիլվեր Գլօրայոն թէրքիպլերինի ալարագ անլերի պիր թազըմ թէրքիպաթը քիմեէվիյէյէ սօգտրդտան վէ պիր թազըմ մու'ամէլաթա տիւչար էթտիքտէն սոնրա, մրգտարլարընը պիր գաչ գաթ արթտրըմաղա մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։ Պու տէմէք տիր քի կիւմիւշ օլմայան մատտէլէր օլ խուսուսի թէճրիպէլերէ մա'բուգ գըլընարագ կիւմիւշ թէրքիպլինէ թէհավվիւլ էտիյօրլար, վէ թէրքիպտէ պուլունան կիւմիւշիւն մրգտարընը արթտրըրյօրլար։ Պու եօլտա էլէ կէչիրիլէն մատտէ մուխթէլիֆ քիմեախանէլերտե թէտգիգ էտիլերէք անրն խալիս կիւմիւշ օլտըղը թէհազգուդ էթմիշ տիր։ Տր. Լանկ քէնտիսինին իչպու քէշֆինէ տա"իր չէօյլէ տէյոր. «Քէմալ ը ճէսարէթլէ իտտի'ա էտէպիլերիմ քի պու քէշֆ ղայէթ մուհիմմ պիր քէշֆ տիր։ Պէն չիմտիտէն թիճարէթ նօգթա ինաղարընտան, 'ալէլխուսուս ֆոթօկրաֆճըլըգտա, վէ կիւմիւշ եալտըղը իչինտէ անրն նէ գրյմէթի հա"իզ օլաճաղընը խապէր վէրէմէզ իսէմ տէ, անրն էօնիւնտէ փէք չօգ պէօյիւք իմքեանլար պուլունտըղընա փէք ա'լա վագրֆ իմ։» — Ալմանիա իսթաթիսթիգ գալէմինին նէչր էթտիյի սոն ճէտվէլէ կէօրէ, տիւնեանընն նուֆուսը էհալիսի 1,544,510,000 նէֆէր օլուպ պունլար աթիտէքի տինլերէ միւմգասիմ տիրլեր. Խրիսթիյանլար 534,940,000, Կոմիւնիկոսեանլար 300,000,000, Պրահմինլեր 214,000,000, Մուհամմէտիլեր 175,290,000, Պուտտիլեր 121,000,000, Եէհուտիլեր 10,860,000, Թաֆիֆլեր վէ 'ուֆագ թէֆիլէք մէզհէպի ֆրրգալար 188,420,000 — Պուքրէշտէն Սեպտ. 5 թարիխիյէ եազըլըյոր. Ռումանիա միւհէնտիսլէրինտէն Վլայդօ քէնտի ի'մալքերտէսի օլան պիր թէյեարէ իլէ պու կիւն Գոթրօսէնիտ թա'լիմ մէյտանընտա հավայա սու'ուտ թէճրիպէլերի իճրա էթմիշ, վէ թէճրիպէլերի հիսանի նէթիճէյէ իգթիրան էթմիշ տիր։ Ֆրանսըզ Մօլաթ տախի պիր թէյեարէ իլէ սու'ուտ էթմիշ, վէ Պուքրէշ խաթիհքեամաթը ճիվարընտան հարէքէթլէ Վլայդօյը զիյարէթ էյլէմիշ տիր։ Միւսալէյհ պա'տէհու Արչիթիլայա վէ խաթիհքեամաթա 'ավտէթ էթմիշ, վէ 35 քիլօմէթրօլըգ մէսաֆէ գաթ' էյլէմիշ տիր։ Փրէնս Վալանթէն տիւ Պիպէսգոտախի Պլէրիս սիսթէմինտէ պիր թէյեարէ իլէ միւթէ'ատտիտ թէճրիպլէրէ իճրա էթմիշ վէ հէփիսինտէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։

իշթիհալարընը զապթ էթմէսի խօշ պիր չէյ տէյիլ իսէ տէ, հրգիւսսրէ գա'իտէլերի մէրհամէթսիզ օլտրգլարընտան, օ ինսանլէրէ, եա իթա'աթ էթմէլի եա տա էլէմ վէ խասթալրդ ճէզասընը չէքմէլի տիր, տէր։

Պի'այնիէի ախլագի գանուն տախի ֆէլսէֆէտէ պիր էմրի մութլադ թէսմիյէ օլունմըշ տըր, եա'նի միւնագաշա վէ մու'արազատան սալիմ օլուպ ճա'ի սիւ'ալ կէօրիւնմէյէն վէ տիւնեանընը թապի'ի գանունլարընը գոյմուշ օլան Զաթտան սիւտուր էտէն պիր էմր տիր։ Էզճիւմլէ, Բրիստոս տաղ իւզերինտէքի վա'զընտա «Էվվէլա Ալլահընը մէլէքիւթիւնիւ վէ անընը սալահընը տիլէյինիզ» տէյիւ պույուրտըզընտա, պու սալթ պիր փէնտ ու նասիհաթ տէյիլ տիր։ Տէլիլ ու պիւրհանա միւհթաճ օլմայան վէ միւպահասէ վէ միւճատէլէյէ մահալ պրագմայան պիր էմրի մութլադ տըր։ Պու էմրէ իթա'աթ՝ հայաթ, մուխալէֆէթ իսէ մէվթ տիր։ Պու չէյ ինճիզապ գանունը գատար էշեանընը էպէտի վէ տէյիշիլմէզ պիր գանունը տըր։ Բապպըմըզընը պիղիմ իլէ միւպահասէյէ թէնէզզիւլ էթմէսի՝ էմր էթմէք խուսուսընտա հիւքիւմէթ վէ նուֆուզը եախօտ գանունլարընը մէվզը'ի իճրայա զօմագ խուսուսընտաքի գուտրէթի խուսուսընտա, եախօտ իթա'աթ էթմէք վազիֆէ ի մութլագամըզա տա՞իր պիր կէօնէ չէքք ու չիւպհէ պուլունմասընտան տէյիլ, անճագ մահզա Քէնտինին պինիհայէ մուհապպէթինտէն նէշ'էթ էթմէքտէ տիր։ Օ պիզէ ախլագի ֆա'իլլէր օլմագլըգ հուգուգ ու իմթիյազընը պահչ էյլէմիշ տիր։ Օ քէնտիսինին վէրմիշ օլտըզը մէվհիպէյէ ըի'այէթ էտէր, վէ իթա'աթըմըզը վէ էպէտի հայաթըմըզը թէ՞մին էյլէմէք վէ պիզի քէնտիմիզի խարապ էթմէքլիք մուխթարասընտան, եա'նի ճէհէննէմտէն գուրթարմագ իչին իշպու մէվհիպէյէրէ մուրաճա'աթ էտէր։ Վէլաքին անընը իշպու մուգնի՝ վէ միւսքիթ սա'յ ու ղայրէթլէրինտէ զա'աֆ եախօտ մուվաֆգաթ եօգ տըր։ Սալահ գանունընա իթա'աթ էթմէյէնէ բուհանի հայաթ վա'տ էթմէյօր։ Լաքին ատէմլէրէ իթա'աթընն նէ գատար 'ազա մուվաֆգրգ օլտըզընը, վէ արզուլաաբզըմըզ վէ նա՞իլ օլմագ իւզրէ խալգ օլունտըզըմըզ մէ'ուտիյէթ վէ պախթիյարըզընն նէ վէճհէլէ ճանսիփարանէ մուհապպէթին, եա'նի սալահընն ասըլ ճէվհէրինին սէմերէ վէ նէթիճէսի օլտըզընը կէօսթէրիյօր։ Բ. Մուգատտէս պու կիպի մուգնի՝ քէլամլէրէլէ տօլու տըր։ Վէ Բրիստոս պունընն իչուն սիւնեայա կէլտի, եա'նի քա՞ինաթտա էն 'աճիպ չէյ վագը' օլտու։ Գատիր ի Մութլագ՝ ինսանլարա քէնտիսինի սէվմէյէրինի բէճա էտիյօր։

Էկէր ինսանլարընն 'ազլ ու իզ'անը կիւնահլէ գարարմըշ օլմասա իտի, Ալլահընն չէրի'աթընա քէմալը մէսէրրէթլէ իթա'աթ էտէր վէ Անընն հիքմէթի պինիհայէսինի թանընը իտի։ Ատէմլէրինն գալպլերի խօտպինլիքտէն նայի գաթրլաշմըշ օլմասա իտիլէր, Պինիհայէ Մուհապպէթին բէճալարընա տէրհալ իճապէթ էտէրլէր իտի։ Լաքին էլեէվմ նէ՞ գատար չօգ քիմսէլէր վար տըր քի Ալլահընն չէրի'աթընա մուխալէֆէթ էտէրլէր վէ գուլագլարընը լահութի Խէլասքեարընն սէօզլէրինէ գափարլար։ Անլէր տինին պիւթիւն մա'նասընը վէ քէնտիլէրին Ալլահ իլէ օլան միւնասէպաթընն թապի'աթ վէ մահիյէթինի իսթէքլէ եախօտ քէօրքէօրընա եանլըշ անլարլար։

Իշթէ Երուսաղէմ ճէմա'աթընն քէօրիւիւ պէօյլէ իտի վէ Եսայի փէյղամպէր էսասը քէլամընն «Պէն խալգ էթտիմ վէ պէն խէլաս էտէճէյիմ» սէօզլէրինի պունլարա խիթապէն սէօյլէմիշ տիր։ Փէյղամպէր Եհովայը Բաբելոնընն թաշ, օտուն, կիւմիւշ վէ ալթուն փութլարը, ինսան էլլերինին էսէրլերիյլէ մուգայէսէ էտիյօր։ Պու փութլար քէնտի քէնտիլէրինէ վէ սա՞իրլերինէ եարարմ էտէմէտիքլերի կիպի, մուխթարա զէմանընտա անլէրէ թափանլար՝ անլէրի եա արգալարընտա եա տա հայվանլարա եիւքլէյէրէք թաշըրլար իտի։ Ատէմլէրինն եափտրգլարը վէ քէնտիլէրէ թափընանլարա պիր պարը կիրան օլան իշպու իլահլարընն թամմ 'աքսի օլարագ, Եհովա «Սէնի պէն եարաթտըմ. պէն խալգ էթտիմ վէ պէն թաշըյաճաղըմ։ Պէնիմ տինիմ թաշընմաղա միւհթաճ պիր եիւք տէյիլ տիր,» տէյիւ պույուրյօր։ Իշթէ էֆէնտիլէր սիզին նազարը տիգգաթընըզը իշպու հագիգաթա տա'վէթ էտէրիմ։ Պու պիր մէվզու'է—միւթէ'արիֆէ գատար սատէ պիր հագիգաթ կիպի կէօրիւնիյօր։ Ատէմլէրին աղըր պիր եիւք կիպի արգալարընտա թաշըմաղա մէճպուր օլտրգլարը հէր հանկի պիր տին պաթըլ պիր տին օլմալը տըր, զիրա պիզի խալգ էտէն Ալլահ տիւնեատա եէկեանէ հայաթ մէնպա'ը տըր։ «Անընլէ եաշարըզ, վէ հարէքէթ էտէրիզ։» Պու սատէ պիր չէյ կիպի կէօրիւնիւր իսէ տէ, անընն էհէմմիյէթինի տերք էտէրիզ։ Բրիստոսըն «Էվվէլա Ալլահընն մէլէքիւթիւնիւ վէ անընն սալահընը թալէպ էյլէյինիզ,» էմրինի իշիթտիյինիզտէ, 'աճէպա սիզտէն պա'զըլարընրզ պու էմրէ իթա'աթ էթմէքլիյէ հազըր օլուպ օլմատըզընըզը քէնտի քէնտիլէրինիզէ ճիտտի սուրէթտէ սօրտունը՞զ մը, վէ պու սիւ՞ալը քէնտիլէրինիզէ սօրտուզընըզտա, սիզին թաշըյաճագ զաթէն պիր չօգ եիւքլէրինիզ օլտըզընը, վէ տինին տախի քէնտի իւզերինիզէ ալ-

մաղա հազբր օլմատբղընբզ 'իլավէ պիր եիւք, պիր պար ը կէրան օլաճաղընը տիւշիւ՞նմէտինիզ մի։

Սիզին պու տիւշիւնճէնիզ զարիպ պիր չէյ տէյիլ տիր։ Պիր չօգ կէնճլեր 'այնի էֆքեարտա տբրլար։ Ատէմին քէնտի էթրաֆընտա կէօրտիւշիւմէշրութ տին՝ ֆիլհագիգա 'ատի տինտէն խարիճաէ տուրմագտա կիպի կէօրիւնիւր։ Ատէմէրէ գարբըշբզ պիր 'ագիտէ թագտիմ էտիպ անլէրտէն անը գապուլ էթմէլերինի թալէպ էտէրլեր։ Խրիսթիյանլարընը իթա'աթ էթմէյէ մէճպուր թութուլտբգլարը պիր քիլիսէ թէշքիլաթը վէ անլերին իճրա էտէճէքլերի պիր թագըմ մէրասիմ ու այինլեր 'արզ ու թագտիմ էտէրլեր։ Վէ էկեր տին տէտիքլերի պու իսէ, կէնճ քիմսէնին՝ տինին իշպու 'ագիտէլերինտէն, ըէսմ ու այինլերինտէն նէ՞ գատարընը թաշըմագլբգ քէնտիսինճէ խոշ եա միւմքին օլաճագ տբր։

Լաքին Քրիստոսըն տինի պու տէյիլ տիր։ Էկեր պու օլսա իսի, ֆիլհագիգա թաշըմագ իշիւն թէհամմիւլկիւտազ պիր եիւք օլուր իսի։ 'Ագիտէ, 'իպատէթ, թէշքիլաթ՝ ի'թիգատը տինինին թապի'ի վէ իխթիյարի թէճէլլիյաթ ու պէյանաթը օլուպ, պու հալտէ ասլա եիւք տէյիլ տիրլեր։ Պէօյլէ թապի'ի վէ իխթիյարի օլմագտան խալի գալսալար, թէհամմիւլկիւտազ օլուրլար, հէմ տէ տինին զարուրի վէ էսասի գըսմլարը օլմագտան տախի տուր օլուրլար։

Վէլաքին զանն էթմէյինիզ քի մագսէտիմ տինին միւսպէթ վէ հագիգի մուգթազիյաթընը քիւշիւլթմէք եախսա սէթը էթմէքլիք տիր։ Պուրատա տինին իճապաթ վէ մուգթազիյաթընտան օ գատար չօգ տէֆ'ա պահս օլունմըշ տբր, քի պէօյլէ պիր չիւպհէյէ վարմագլբդա հիչ մահալ եօգ տբր։ Սիզտէն պու մէս՞էլէյի ճիտտի սուրէթտէ նազար ը ի'թիպարա ալմբշ օլանլար, մահզա մէշրութ տինի նազար ը ի'թիպարէ ալմամբշլար տբր։ Խաթրընբզա կէլմիշ օլան սիւ՞ալ չու տբր. 'ամէպա հագիգի տինին եիւքիւնի թաշբյա պիլի՞րմիյիզ։ Մա'լիւմինիզ տիր քի տինին եիւքիւնիւ թաշբմագլբգ սիզին թապի'ի մէյլերինիզէ, սիզին հէվա ու հէվէսլերինիզէ վէ իշթիհալարընբզա դարշը օղրաշմագլբգ տէմէք տիր։ Մա'լիւմիւնիզ տիր քի Իսլամըն պէօյիւք հագիգաթլարընը ֆէհմ ու իտրաք, քէլամ Ուլլահը միւթալա'ա վէ Ալլահա պիկի իլէ խըտմէթ ու 'իպատէթ էյլէմէքլիք իշիւն 'ագլի պիր ճէհա լազըմ տբր։ Մա'լիւմիւնիզ տիր քի թէրք էտիլէճէք տիւնեէվի զէվզ ու էյլէնճէլէր վար տբր վէ հայաթըն իշլերի տախի չարշը փազար ուսուլ վէ գա'իտէլերինտէն տահա եիւքէք ուսուլ վէ գա'իտելեր մուճէպինճէ կէօրիւլմէլի տիրլեր։ Մա'լիւմինիզ տիր քի հայաթընբզ ֆէտաքեարանէ խըտմէթտէն, Ալլահա խըտմէթ վէ ինսանլարա մուհապպէթտէն 'իպարէթ օլմալը, վէ վագթ ու նազընընբզը սիզէ 'ա՞իտ պիր չէյ տէյիլ, անճագ սա՞իրլերին խայր ու մէնֆա'աթընա գուլլանմագլբզընբզ իշիւն Ալլահըն սիզէ իհսան էյլէմիշ օլտբզը մուգատտէս պիր էմանէթ մագամընտա 'ատտ ու ի'թիպար էթմէնիզ լազըմ տբր։ Մա'լիւնիզ տիր քի սիզին իմանընբզ իշիւն պէլքի մէշագգաթա, եախսա ագալի հագարէթ ու խթիհզայա տիւշար օլմանբզ իճապ էտէճէք տիր, վէ սիզ պունլարընն հէփսինի կէօզիւնիւզ էօնիւնէ կէթիրտիյինիզտէ ֆիլհագիգա տին սիզէ ատէմին տէր'իհտէ էթմէք խուսուսընտա 'ամէլէ կէօսթէրմէմէսի լազըմ կէլէն պիր եիւք կիպի կէօրիւնիւր։

Էկեր տին եալընբզ պունլարը միհթէվի օլսա իսի, ֆիլհագիգա պիր եիւք օլուր իսի, վէ հիչ քիմսէ անը թաշըմաղա մուգթէտիր օլմազ իսի։ Վէլաքին պունլար տին քէնտիսի օլմայբպ, անճագ անընն սէմէրէլերի տիրլեր։ Հէփ պու շէյլերէ բաղմէն, տին պիզիմ թաշբյբպ կէօթիւրմէյէ մէճպուր օլտբզմբզ պիր եիւք տէյիլ տիր. պիլ'աքս տին պիզի քէնտի իւզերինտէ թաշբյբպ կէօթիւրմէքտէ տիր։ «Պէն խալգ էթտիմ վէ պէն խէլաս էտէճէյիմ։»

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻԻՆՏԷՐԻՃԷ

Ամերիգա պիր Աֆրիգա տէվլէթի օլույօր — Լէոբերէ Տ-յէ-ռ — 867
Ֆլորընս Նայթինկէյլ — Հ. Մ. Ատ — 868
Տու'ա սա'աթլարը — Տ-ռ'-ռէ-ռ — 870
Տուրպինի Քէնտի Եափտը — 872
Թա'լիմ ու Թէրպիյէյէ մախսուս գուվվէթլերին պիրլէշտիրիլմէսի — Մ. Մէ-ռ — 872
Ամերիգաան Կ. Խ. Շիրքէթինին իշի. անլէրտէն նէ՞ էօյրէնէ պիլիրիզ — Յ. Վ. Մ-ռ-ռ — 874
Կիլիկիա ինճիլի իթթիհատընը սէնէվի բափօրթը — 876
Շու՞ունաթը սիյասիյէ — 879
Տինին մէթանէթպախշ գուվվէթի (իպթիտասը 866տա) — Տր. Ճ-ռ Ո-ռլբ — 883

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
ՖԻՆՃԱՆՃԻԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ